МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра економіки праці та менеджменту

«До захисту в ЕК»	**«До захисту допущено»**
Директор інституту	Завідувач кафедри
_____ Олег ШЕРЕМЕТ	_____ Тамара БЕРЕЗЯНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)	(підпис) (ім'я та прізвище)
«___» _____ 2024 р.	«___» _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____073 «Менеджмент»_____
(код та спеціальності)

освітньо-професійної програми «Менеджмент»_____

на тему: _____«Формування інвестиційної програми підприємства»_____

Виконала: здобувачка 4 курсу, групи МН-4-6

Яцків Анна-Марія Сергіївна _____
(підпис)

Керівник к.е.н., доц. Стахурська Світлана Антонівна _____
(підпис)

Рецензент _____ _____
(ім'я та прізвище) (підпис)

Я як здобувачка Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувачка _____
(підпис)

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки праці та менеджменту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри економіки
праці та менеджменту

_____ Тамара БЕРЕЗЯНКО
«19» грудня 2023 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Яцків Анни-Марії Сергіївни

1. Тема роботи «Формування інвестиційної програми підприємства»

керівник роботи Стахурська С.А., к.е.н., доцент

затверджені наказом закладу вищої освіти від 05.12.2022 р. № 865-КС.; 18.01.2023р. № 41-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 27 травня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні акти, аналітичні та статистичні матеріали стосовно теми роботи, бухгалтерська, статистична звітність та аналітичні матеріали ТОВ «Пирятинський сирзавод».

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
Розділ 1. Теоретичні та методичні засади формування інвестиційної програми підприємства.
Розділ 2. Дослідження інвестиційної діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод».
Розділ 3. Формування та реалізація інвестиційної програми ТОВ «Пирятинський сирзавод».

5. Перелік графічного матеріалу
Результати дослідження знайшли відображення у 14 рисунках та 30 таблицях ілюстративного матеріалу.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 19 грудня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та вивчення джерел інформації для написання кваліфікаційної роботи. Складання бібліографії наукових джерел	19.01.2024 р.	
2	Розроблення та затвердження плану роботи керівником кваліфікаційної роботи і керівником проєктної групи	25.01.2024 р.	
3	Робота над вступом до кваліфікаційної роботи	31.01.2024 р.	
4	Підготовка першого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	29.02.2024 р.	
5	Підготовка другого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	29.03.2024 р.	
6	Підготовка третього розділу, висновків до нього та подання його керівнику	23.04.2024 р.	
7	Підготовка висновків до роботи та подання його керівнику	25.04.2024 р.	
8	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	29.04.2024 р.	
9	Остаточне оформлення роботи. Формування проєкту доповіді, ілюстративного матеріалу. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	10.05.2024 р.	
10	Подання завершеної роботи на розгляд комісії з попереднього захисту	13.05.2024 р.	
11	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри та подача електронного варіанту роботи для перевірки на плагіат	27.05.2024 р.	
12	Захист кваліфікаційної роботи	Згідно графіку захисту	

Здобувачка _____ **Анна-Марія ЯЦКІВ**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ **Світлана СТАХУРСЬКА**
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Робота присвячена дослідженню теоретичних та практичних аспектів формування інвестиційної програми підприємства та розроблення рекомендацій щодо підвищення ефективності цього процесу.

Автором досліджено формування інвестиційної програми підприємства; визначено принципи та етапи формування інвестиційної програми; розглянуто методичні підходи до оцінки ефективності інвестиційної програми.

У практичній частині проведено аналіз галузі та розвитку галузевого інвестиційного процесу; надано загальну характеристику діяльності суб'єкта господарювання ТОВ «Пирятинський сирзавод»; досліджено стан та особливості формування інвестиційної програми підприємства ТОВ «Пирятинський сирзавод».

У якості рекомендацій проведено обґрунтування доцільності впровадження обраного заходу створення розробки нового продукту як першочергово заходу реалізації інвестиційної програми підприємства та здійснено опис управлінсько-організаційного забезпечення виконання програми та впровадження обґрунтованого заходу.

Випускна робота складена на 98 сторінках (без урахування додатків), містить 30 таблиць, 14 рисунків.

Ключові слова: інвестиційна програма, розвиток організації, програма оптимізації, управлінсько-організаційне забезпечення, захід

ANNOTATION

The work is devoted to the study of theoretical and practical aspects of the formation of the enterprise's investment program and the development of recommendations for increasing the efficiency of this process.

The author investigated the formation of the enterprise's investment program; the principles and stages of formation of the investment program are determined; methodical approaches to evaluating the effectiveness of the investment program are considered.

In the practical part, an analysis of the industry and the development of the industry investment process was carried out; a general description of the activity of the business entity "Pyryatynskyi syrzavod" LLC is provided; the state and peculiarities of the formation of the investment program of the company "Pyryatynsky cheese plant" LLC were investigated.

As recommendations, a justification of the feasibility of the implementation of the chosen measure of creating a new product development as a priority measure for the implementation of the enterprise's investment program was carried out, and a description of the managerial and organizational support for the implementation of the program and the implementation of the justified measure was carried out.

The thesis consists of 98 pages (not including appendices), contains 30 tables, 14 figures.

Keywords: investment program, organization development, optimization program, management and organizational support, event.

ЗМІСТ

ВСТУП 7

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ ПІДПРИЄМСТВА 10

1.1. Сутність, види та значення інвестицій та інвестиційної програми для підприємства 10

1.2. Принципи та етапи формування інвестиційної програми 21

1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності інвестиційної програми 28

Висновки до розділу 1 33

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПИРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД» 35

2.1. Аналіз галузі та розвитку галузевого інвестиційного процесу 35

2.2. Загальна характеристика діяльності підприємства 45

2.3. Дослідження стану та особливостей формування інвестиційної програми підприємства 58

Висновки до розділу 2 63

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ ТОВ «ПИРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД» 65

3.1. Розроблення інвестиційної програми підприємства 65

3.2. Обґрунтування доцільності розробки нового продукту як першочергово заходу реалізації інвестиційної програми підприємства**Error! Bookmark not defined.**

3.3. Управлінсько-організаційне забезпечення виконання інвестиційної програми підприємства та впровадження обґрунтованого заходу 84

Висновки до розділу 3 87

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ 89

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 93

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах ринкової економіки ефективне функціонування та розвиток підприємств значною мірою залежить від їхньої здатності залучати та раціонально використовувати інвестиційні ресурси. Інвестиції є основою для оновлення виробничих потужностей, впровадження інноваційних технологій, диверсифікації виробництва, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення сталого економічного зростання підприємства. Тому формування обґрунтованої інвестиційної програми є одним із ключових завдань для керівництва будь-якого підприємства.

Ефективна інвестиційна програма дозволяє підприємству визначити пріоритетні напрями вкладення коштів, оцінити потенційні ризики та вигоди, сформувати оптимальний інвестиційний портфель та забезпечити максимальну віддачу від інвестицій. Водночас, процес формування інвестиційної програми є досить складним та вимагає врахування низки чинників, таких як фінансовий стан підприємства, галузеві тенденції, ринкова кон'юнктура, доступність джерел фінансування тощо.

Питанням розроблення та реалізації інвестиційних програм підприємств присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких: Дж. М. Розенберг, П.О. Доуртмес [22], М.П. Войнаренко та Л.Б. Бушовська [8], А.О. Щерба [52] та інші. Проте, з огляду на динамічні зміни в економічному середовищі, постійно виникають нові виклики та потреби в удосконаленні методів формування інвестиційних програм.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів формування інвестиційної програми підприємства та розроблення рекомендацій щодо підвищення ефективності цього процесу.

Для досягнення поставленої мети передбачається виконання таких *завдань*:

- визначити сутність, види та значення інвестицій та інвестиційної програми для підприємства;

- дослідити принципи та етапи формування інвестиційної програми;

- вивчити методичні підходи до оцінки ефективності інвестиційної програми;

- проаналізувати галузь та розвиток галузевого інвестиційного процесу;

- надати загальну характеристику діяльності підприємства;

- дослідити стан та особливості формування інвестиційної програми підприємства;

- навести інвестиційну програму для підприємства;

- обґрунтувати доцільність впровадження певного інвестиційного проєкту як першочергового заходу в рамках інвестиційної програми;

- розробити управлінсько-організаційне забезпечення виконання інвестиційної програми підприємства та впровадження обґрунтованого проєкту.

Об'єктом дослідження є процес формування та реалізації інвестиційної програми на вітчизняних підприємствах.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних підходів щодо формування інвестиційної програми на ТОВ "Пирятинський сирзавод".

Сферою застосування є підприємство ТОВ «Пирятинський сирзавод», виробник ТМ «Пирятин».

У роботі використовувались такі *методи дослідження*, як: історичний аналіз – для вивчення економічної категорії «інвестиційна програма»; аналіз та синтез – для надання організаційно-економічної характеристики підприємства; абстрактно-логічний метод – для теоретичних узагальнень та формулювання висновків; системний аналіз – для зведення інформації та її відпрацювання; методи статистичного, економічного аналізу, а саме методи аналізу абсолютних та відносних величин, горизонтальний та вертикальний аналіз використовувались для аналізу фінансово-економічного стану

підприємства бази апробації, визначення ефективності формування інвестиційної програми на підприємстві; метод логічного аналізу, прогнозування, калькуляційний метод – для розрахунку вартості рекомендованих інвестиційних проєктів та визначення економічного ефекту від їх впровадження на підприємстві; графічний метод – для побудови діаграм та наочного представлення результатів аналізу.

Інформаційною базою написання кваліфікаційної роботи стали наукові праці вітчизняних та закордонних учених у сфері інвестування та управління інвестиціями; законодавчі та нормативно-правові документи, що регламентують інвестиційну діяльність підприємств; статистична та фінансова звітність підприємства; періодичні видання; інформаційно-аналітичні матеріали, Інтернет-ресурси.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, містить 98 сторінок основного тексту (без додатків), а також 30 таблиць і 14 рисунків, список використаних джерел з 55 найменування і 6 додатків.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, види та значення інвестицій та інвестиційної програми для підприємства

Ефективна робота підприємства включає його розвиток, що супроводжується поточними витратами, які призводять до отримання різних майнових прав, зокрема на інвестиційні об'єкти. Використання цих об'єктів приносить майбутні вигоди, як економічні, так і у вигляді зміцнення конкурентних позицій. Діяльність, пов'язану з інвестиційними об'єктами, називають «інвестиційною діяльністю». Даний термін, як і багато інших економічних категорій, має різні значення в залежності від контексту та сфери застосування. Нижче в таблиці наведені найбільш релевантні та різноманітні визначення терміну «інвестиційна діяльність» (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Різні підходи до визначення терміну «інвестиційна діяльність»

Джерело	Визначення
1	2
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [41]	Сукупність дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій.
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [39]	Придбання та реалізація необоротних активів і фінансових інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів.
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) «Звіт про рух грошових коштів» [30]	Придбання та продаж довгострокових активів і інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів.
Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [38]	Господарські операції, що передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав або цінних паперів в обмін на кошти або майно.
А. Пересада, А. Ідрисова [37]	Вкладення капіталу в об'єкти підприємницької діяльності з метою забезпечення його зростання у майбутньому.
Алексєєнко І.І. [1]	Використання коштів для отримання прибутку або приросту капіталу.

Продовження табл. 1.1

1	2
М. Войнаренко, Л. Бушовська [8]	Сукупність дій і заходів з інвестування коштів для отримання прибутку та досягнення позитивного фінансового результату підприємства.
П. Доуртмес [22]	Процес вкладення ресурсів для забезпечення безперервної діяльності підприємства.
Б. Нкайа, М. Ларка [33]	Умова для підвищення ефективності підприємницької діяльності та фінансової стійкості підприємства.

Джерело: складено автором

Закон України «Про інвестиційну діяльність» недостатньо повно охоплює поняття інвестиційної діяльності, зводячи його до поняття «інвестиції», яке трактується як усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об’єкти підприємницької та інших видів діяльності для створення прибутку або досягнення соціального та екологічного ефекту [41].

Аналізуючи всі наведені визначення, можна стверджувати, що правове тлумачення інвестиційної діяльності розглядає її з точки зору цивільних відносин, що виникають внаслідок цієї діяльності, тоді як визначення П(С)БО та М(С)БО акцентують увагу на вкладенні коштів у активи, що не є еквівалентами грошових коштів. Провідні економісти підкреслюють економічну вигоду цієї діяльності, тобто отримання прибутку. Їхні визначення є більш економічно обґрунтованими, оскільки вони ширше охоплюють суть інвестиційної діяльності та чітко визначають її мету. Тому в даній роботі інвестиційна діяльність буде розглядатися з точки зору дій підприємства щодо забезпечення його зростання та поліпшення фінансового стану.

Згідно із Законом України «Про інвестиційну діяльність», можна виділити суб’єктів і об’єкти інвестиційної діяльності [41].

Об’єктами інвестиційної діяльності є різні види майна, включаючи основні засоби та оборотні кошти у всіх секторах економіки, цінні папери

(крім векселів), цільові грошові внески, науково-технічну продукцію, інтелектуальні цінності, інші об’єкти власності, а також майнові права.

Суб’єктами інвестиційної діяльності є громадяни та юридичні особи України і зарубіжних держав, а також держави. Інвестори, які приймають рішення про вкладення власних, позичених і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об’єкти інвестування, виступають як суб’єкти інвестиційної діяльності. Вони можуть діяти як вкладники, кредитори, покупці, а також виконувати функції будь-якого учасника інвестиційної діяльності. Учасниками інвестиційної діяльності можуть бути громадяни та юридичні особи України і зарубіжних держав, які реалізують інвестиції як виконавці замовлень або за дорученням інвестора.

Інвестиційна діяльність підприємства має такі основні особливості:

1. Інвестиційна діяльність є головним способом забезпечення зростання операційної діяльності підприємства і підпорядкована її цілям та завданням. Хоча деякі форми інвестицій можуть приносити більший прибуток на певних етапах розвитку підприємства, головна стратегічна мета – це розвиток операційної діяльності та підвищення операційного прибутку [43].

2. Форми та методи інвестиційної діяльності меншою мірою залежать від галузевих особливостей підприємства порівняно з операційною діяльністю. Механізм інвестиційної діяльності практично однаковий для підприємств різних галузей, оскільки вона тісно пов’язана з фінансовим ринком, де галузева сегментація майже відсутня. Водночас операційна діяльність підприємства переважно здійснюється в межах конкретних галузевих сегментів товарного ринку і має чітко визначені галузеві особливості операційного циклу.

3. Обсяги інвестиційної діяльності підприємства характеризуються значною нерівномірністю в різні періоди. Циклічність масштабів цієї діяльності визначається кількома факторами – необхідністю попереднього накопичення фінансових ресурсів для реалізації великих інвестиційних

проєктів, сприятливими зовнішніми умовами та поступовим формуванням внутрішніх умов для значних «інвестиційних проривів».

4. Прибуток від інвестиційної діяльності підприємства, а також інші вигоди від інвестицій, зазвичай утворюється зі значною затримкою. Така обставина означає, що між витратами на інвестиції та отриманням прибутку часто проходить значний час, що підкреслює довгостроковий характер цих витрат.

5. Інвестиційна діяльність підприємства формує окремий тип грошових потоків, які значно різняться за періодами. У деякі періоди від'ємний грошовий потік від інвестицій може значно перевищувати позитивний грошовий потік. Крім того, обсяги інвестиційного прибутку можуть значно коливатися в різні періоди.

6. Інвестиційна діяльність підприємства супроводжується специфічними ризиками, об'єднаними під поняттям «інвестиційний ризик». Рівень інвестиційного ризику зазвичай значно вищий, ніж операційного ризику. Це зумовлено тим, що ризик втрати капіталу (тобто «катастрофічний ризик») є більш імовірним в інвестиційній діяльності порівняно з операційною. Формування необхідного рівня інвестиційного прибутку тісно пов'язане з рівнем ризику, що притаманний конкретній інвестиції.

Інвестиції є невід'ємною частиною успішного функціонування та розвитку будь-якого підприємства. Вони дозволяють забезпечити зростання, модернізацію, диверсифікацію та підвищення конкурентоспроможності бізнесу. Підприємства можуть вибирати серед різноманітних видів інвестицій, кожен з яких має свої переваги та ризики [45].

1. Капітальні інвестиції (Capital Investments)

Капітальні інвестиції, також відомі як інвестиції в основні фонди, стосуються придбання або створення довгострокових активів, таких як будівлі, обладнання, машини та інструменти. Інвестиції є життєво важливими для забезпечення виробничої потужності, модернізації технологій та підвищення ефективності виробничих процесів:

- Будівництво або придбання нових виробничих приміщень

- Купівля нового обладнання або машин

- Впровадження автоматизованих виробничих ліній

- Модернізація існуючих виробничих потужностей

2. Інвестиції в нематеріальні активи (Intangible Asset Investments)

Нематеріальні активи, такі як патенти, торгові марки, ліцензії та програмне забезпечення, відіграють важливу роль у забезпеченні конкурентних переваг та інноваційного розвитку підприємства. Інвестиції в активи можуть включати [48, с. 206]:

- Дослідження та розробки (R&D).

- Придбання патентів або ліцензій.

- Розвиток та реєстрація торгових марок.

- Придбання або розробка спеціалізованого програмного забезпечення.

3. Інвестиції в людський капітал (Human Capital Investments)

Люди є найціннішим ресурсом будь-якого підприємства, тому інвестиції в людський капітал є критично важливими для забезпечення високої продуктивності, інновацій та конкурентоспроможності:

- Навчання та розвиток персоналу.

- Програми підвищення кваліфікації.

- Залучення висококваліфікованих фахівців.

- Впровадження систем мотивації та стимулювання.

4. Інвестиції в маркетинг та просування (Marketing and Promotion Investments)

Ефективний маркетинг та просування є ключовими факторами успіху для будь-якого підприємства. Інвестиції в дану сферу можуть включати:

- Рекламні кампанії (телебачення, радіо, інтернет тощо).

- Брендинг та просування торгових марок.

- Дослідження ринку та поведінки споживачів.

- Участь у виставках та торгових ярмарках.

5. Фінансові інвестиції (Financial Investments)

Підприємства можуть також розглянути можливість інвестування вільних коштів у фінансові інструменти, такі як акції, облігації або інші цінні папери, що може забезпечити додатковий дохід та диверсифікацію ризиків:

- Придбання акцій інших компаній.
- Інвестування в облігації або інші боргові цінні папери.
- Інвестування в інвестиційні фонди або трасти.

6. Інвестиції в зелені технології та сталий розвиток (Green Technology and Sustainability Investments)

В епоху зростаючої уваги до екологічних питань та сталого розвитку, інвестиції в зелені технології та екологічно дружні рішення стають все більш важливими [51, с. 93]:

- Впровадження енергоефективних технологій.
- Використання відновлюваних джерел енергії (сонячна, вітрова тощо).
- Модернізація систем утилізації відходів.
- Впровадження практик сталого розвитку в ланцюжку постачання.

7. Інвестиції в цифрову трансформацію (Digital Transformation Investments)

Цифрова трансформація стає невід’ємною частиною успішного бізнесу в сучасному світі:

- Впровадження хмарних технологій та послуг.
- Розробку цифрових платформ та додатків.
- Автоматизацію бізнес-процесів.
- Аналітику даних та Big Data.

Вибір виду інвестицій залежить від багатьох факторів, включаючи галузь діяльності, розмір підприємства, наявні ресурси та стратегічні цілі. Деякі підприємства можуть зосередитися на одному або кількох видах інвестицій, тоді як інші можуть прагнути до диверсифікації своїх інвестицій для зменшення ризиків та максимізації віддачі.

Важливо також враховувати, що інвестиції можуть бути як внутрішніми (фінансування за рахунок власних коштів підприємства), так і зовнішніми

(залучення позикових коштів або інвестицій від зовнішніх інвесторів). Кожен підхід має свої переваги та недоліки, і вибір залежить від фінансового стану підприємства, доступності зовнішніх джерел фінансування та готовності поділитися часткою власності або контролю.

Нижче наведено таблицю, що узагальнює різні види інвестицій та їх характеристики (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація інвестицій

Вид інвестицій	Приклади	Переваги	Ризики
Капітальні інвестиції	Будівлі, обладнання, машини	Збільшення виробничих потужностей, модернізація, ефективність	Високі початкові витрати, ризик зношування активів
Інвестиції в нематеріальні активи	Патенти, торгові марки, ліцензії	Конкурентні переваги, інновації, захист інтелектуальної власності	Складність захисту та оцінки вартості
Інвестиції в людський капітал	Навчання, залучення фахівців	Підвищення продуктивності, інновації, лояльність персоналу	Високі витрати, ризик плинності кадрів
Інвестиції в маркетинг та просування	Реклама, брендинг, дослідження ринку	Підвищення пізнаваності бренду, збільшення збуту, краще розуміння споживачів	Висока конкуренція, складність оцінки ефективності
Фінансові інвестиції	Акції, облігації, інвестиційні фонди	Диверсифікація ризиків, потенційний дохід	Ринкові ризики, волатильність
Інвестиції в зелені технології та сталий розвиток	Енергоефективність, відновлювані джерела енергії, утилізація відходів	Екологічна відповідальність, довгострокова економія витрат, імідж компанії	Високі початкові витрати, необхідність навчання персоналу
Інвестиції в цифрову трансформацію	Хмарні технології, цифрові платформи, автоматизація, Big Data	Підвищення ефективності, конкурентні переваги, нові бізнес-моделі	Ризики кібербезпеки, необхідність постійного оновлення та інвестицій

Джерело: складено автором за [48]

Крім того, важливо зазначити, що інвестиції не є одноразовим рішенням, а скоріше безперервним процесом. Підприємствам слід регулярно переглядати та оцінювати свої інвестиційні стратегії, враховуючи зміни в ринкових умовах, технологічні інновації та стратегічні пріоритети. Ефективне управління інвестиціями вимагає ретельного планування, моніторингу та коригування відповідно до результатів та досвіду.

Загалом, інвестиції є життєво важливими для забезпечення зростання, конкурентоспроможності та довгострокового успіху підприємства. Правильний вибір виду інвестицій та збалансований підхід до розподілу ресурсів можуть допомогти підприємствам досягти своїх стратегічних цілей та забезпечити стійке становище на ринку.

Інвестиційна програма є невід'ємною частиною стратегічного планування та розвитку будь-якого підприємства. Вона являє собою комплексний документ, який визначає напрямки, обсяги, джерела фінансування та часові рамки інвестиційної діяльності підприємства. Інвестиційна програма є важливим інструментом для забезпечення ефективного використання ресурсів, досягнення довгострокових цілей підприємства та підвищення його конкурентоспроможності на ринку [45].

Інвестиційна програма підприємства базується на його загальній стратегії розвитку та враховує поточний стан, ринкові тенденції, наявні ресурси та перспективи зростання. Вона розробляється з урахуванням різноманітних факторів, таких як галузь діяльності підприємства, його фінансові можливості, доступність зовнішніх джерел фінансування, ризики та потенційні вигоди від різних інвестиційних проєктів.

Основні цілі інвестиційної програми підприємства:

1. Забезпечення зростання та розвитку підприємства. Інвестиційна програма спрямована на збільшення виробничих потужностей, модернізацію обладнання, впровадження нових технологій та диверсифікацію діяльності, що дозволяє підприємству зміцнити свої конкурентні позиції, розширити ринкову присутність та підвищити ефективність операцій.

2. Оптимізація використання ресурсів. Ретельне планування інвестицій забезпечує ефективне розподілення фінансових, матеріальних та людських ресурсів між різними проєктами та напрямками діяльності та допомагає уникнути марнотратства ресурсів та максимізувати віддачу від інвестицій.

3. Підвищення конкурентоспроможності. Інвестиційна програма може передбачати інвестиції в інноваційні технології, дослідження та розробки, маркетинг та просування продукції. Впровадження програми дозволяє підприємству випереджати конкурентів, створювати нові продукти або послуги та зміцнювати позиції на ринку.

4. Диверсифікація діяльності та зменшення ризиків. Розподіляючи інвестиції між різними проєктами та галузями, підприємство може знизити залежність від окремих ринків або продуктів, а також зменшити вплив несприятливих факторів на свою діяльність.

5. Підвищення вартості підприємства. Успішна реалізація інвестиційної програми може призвести до збільшення прибутковості, зростання активів та покращення фінансових показників підприємства, що, в свою чергу, підвищує його ринкову вартість та привабливість для інвесторів [37, с. 75].

Інвестиції та ефективна інвестиційна програма відіграють ключову роль у забезпеченні стійкого зростання, конкурентоспроможності та довгострокового успіху підприємства. Вони є невід’ємними складовими стратегічного планування та розвитку бізнесу в сучасних динамічних ринкових умовах.

Інвестиції дозволяють підприємству збільшувати свої виробничі потужності, модернізувати обладнання та впроваджувати нові технології. Це, в свою чергу, призводить до підвищення ефективності операцій, зниження витрат та збільшення обсягів виробництва. Інвестиційна програма допомагає визначити пріоритетні напрямки інвестування в розширення або оновлення виробничих потужностей, забезпечуючи раціональне використання ресурсів та своєчасну реакцію на зміни попиту на ринку [43].

В епоху швидких технологічних змін та високої конкуренції, інвестиції в інновації та дослідження є вкрай необхідними для підтримки конкурентоспроможності підприємства. Інвестуючи в дослідження та розробки, підприємство створює нові продукти або послуги, вдосконалювати існуючі та залишатися лідером у своїй галузі. Інвестиційна програма допомагає визначити пріоритетні напрямки інноваційного розвитку, розподілити ресурси відповідно до стратегічних цілей та забезпечити безперервність інноваційного процесу.

Інвестиції можуть бути спрямовані на оптимізацію внутрішніх бізнес-процесів підприємства, таких як управління ланцюгами постачання, виробництво, логістика, маркетинг та продажі. Впровадження сучасних технологій, автоматизації та цифрових рішень дозволяє підвищити ефективність операцій, скоротити витрати та поліпшити якість обслуговування клієнтів. Інвестиційна програма забезпечує системний підхід до вдосконалення бізнес-процесів, визначаючи пріоритети та координуючи інвестиції в різні сфери діяльності підприємства [33, с. 156].

Ретельно розроблена інвестиційна програма може передбачати диверсифікацію діяльності підприємства за рахунок інвестицій у нові продукти, ринки або галузі. Вона дозволяє зменшити залежність від окремих сегментів бізнесу та розподілити ризики між різними напрямками. Диверсифікація також відкриває нові можливості для зростання та підвищення стійкості підприємства до несприятливих ринкових коливань.

Успішна реалізація інвестиційної програми може призвести до зростання прибутковості, підвищення рентабельності та покращення фінансових показників підприємства, в свою чергу, робить підприємство більш привабливим для інвесторів та підвищує його ринкову вартість. Крім того, інвестиції в розвиток бренду, маркетинг та просування продукції можуть підвищити пізнаваність і лояльність клієнтів, що також позитивно впливає на вартість підприємства.

Ринкове середовище постійно змінюється через технологічні інновації, зміни в уподобаннях споживачів, нові регуляторні вимоги та глобальні тенденції. Інвестиції дозволяють підприємству своєчасно адаптуватися до цих змін, впроваджувати необхідні трансформації та зберігати конкурентоспроможність. Інвестиційна програма забезпечує систематичний підхід до відстеження змін у зовнішньому середовищі та планування відповідних інвестицій для своєчасного реагування на виклики та можливості.

Інвестиції можуть бути спрямовані на оптимізацію використання ресурсів підприємства, таких як енергія, сировина, матеріали та трудові ресурси. Впровадження енергоефективних технологій, модернізація обладнання та автоматизація процесів дозволяють знизити витрати та підвищити ефективність виробництва. Інвестиційна програма допомагає визначити пріоритетні напрямки інвестування в ресурсоефективність та забезпечити узгодженість цих зусиль з іншими стратегічними цілями підприємства [52, с. 169].

У сучасному світі все більше уваги приділяється питанням сталого розвитку, екологічної безпеки та соціальної відповідальності бізнесу. Інвестиції в "зелені" технології, екологічно чисті виробничі процеси, програми підтримки місцевих громад та розвиток людського капіталу допомагають підприємству зміцнити свій імідж та репутацію, а також зменшити негативний вплив на навколишнє середовище. Інвестиційна програма може включати спеціальні розділи, присвячені інвестиціям у сталий розвиток та соціальну відповідальність.

Важливо зазначити, що розробка та реалізація ефективної інвестиційної програми вимагає ретельного планування, аналізу ризиків, моніторингу та гнучкості. Підприємствам необхідно постійно оцінювати результати інвестицій, коригувати свої плани відповідно до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі та забезпечувати ефективне управління інвестиційним портфелем.

1.2. Принципи та етапи формування інвестиційної програми

Формування ефективної інвестиційної програми є ключовим елементом стратегічного планування та розвитку будь-якого підприємства. Це складний і багатогранний процес, який вимагає ретельного підходу, врахування численних факторів та дотримання певних принципів. У цьому пункті ми розглянемо основні принципи та етапи формування інвестиційної програми, які допоможуть підприємствам забезпечити раціональне використання ресурсів та максимізувати віддачу від інвестицій.

Принципи формування інвестиційної програми наведено на рис. 1.1.

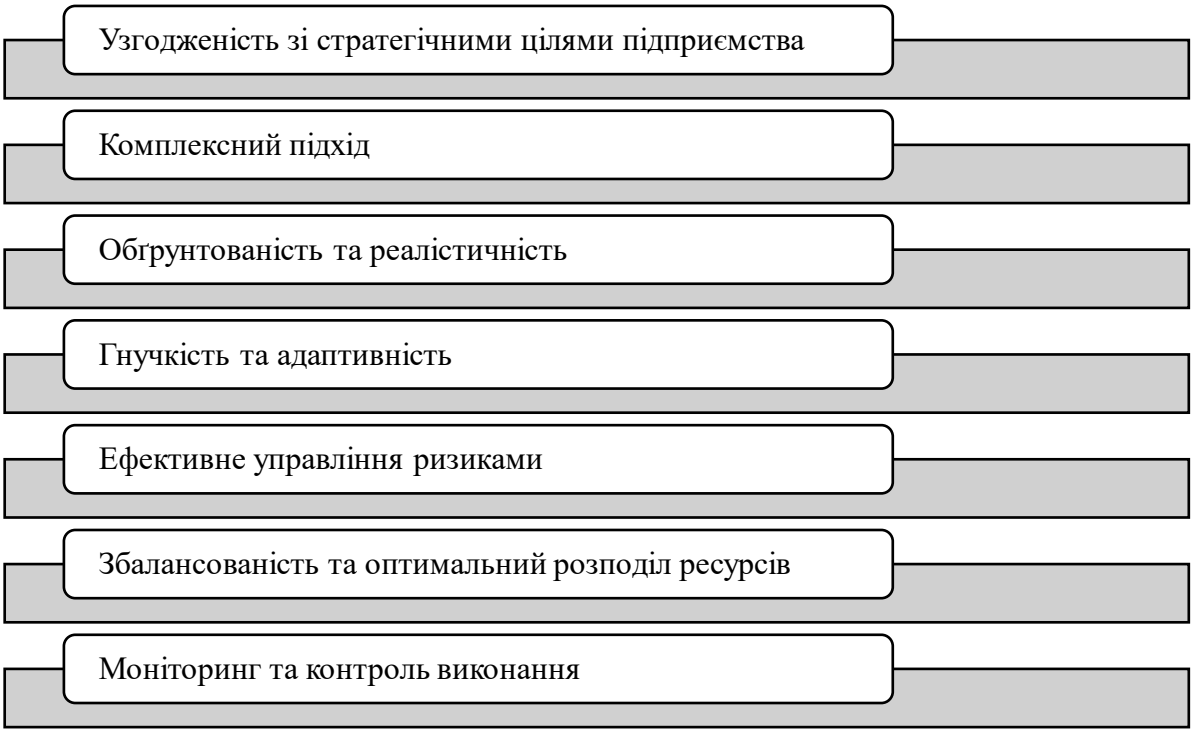

Рис. 1.1. Принципи формування інвестиційної програми

Джерело: складено автором за [54]

Інвестиційна програма має бути тісно пов’язана зі стратегічними цілями та загальним баченням розвитку підприємства. Вона повинна відображати пріоритети, визначені в корпоративній стратегії, та сприяти досягненню довгострокових цілей підприємства, таких як зростання, підвищення

конкурентоспроможності, диверсифікація або розширення присутності на ринку.

Формування інвестиційної програми вимагає комплексного підходу, який враховує всі аспекти діяльності підприємства, включаючи виробництво, маркетинг, фінанси, людські ресурси, інновації та інші сфери. Дана вимога забезпечує узгодженість та синергію між різними інвестиційними проєктами та напрямками, а також дозволяє уникнути дублювання зусиль та неефективного використання ресурсів.

Інвестиційна програма повинна базуватися на ретельному аналізі ринкових тенденцій, конкурентного середовища, наявних ресурсів та можливостей підприємства. Вона має бути реалістичною та досяжною, з чітко визначеними цілями, строками реалізації та очікуваними результатами. Необґрунтовані або нереалістичні інвестиційні плани можуть призвести до марнування ресурсів та невиконання поставлених завдань.

Ринкове середовище та умови ведення бізнесу постійно змінюються, тому інвестиційна програма повинна бути достатньо гнучкою, щоб адаптуватися до нових обставин. Необхідно передбачити можливість коригування інвестиційних проєктів, перерозподілу ресурсів та внесення змін у програму відповідно до змін в економічній ситуації, регуляторних вимогах або споживчих перевагах.

Будь-які інвестиційні проєкти пов’язані з певними ризиками, такими як фінансові, операційні, ринкові або регуляторні. Інвестиційна програма повинна включати ретельний аналіз ризиків, пов’язаних з кожним проєктом, а також визначати заходи щодо мінімізації та управління цими ризиками. Аналіз може включати диверсифікацію інвестицій, страхування, створення резервних фондів або інші стратегії управління ризиками [20, с. 32-33].

Під час формування інвестиційної програми необхідно забезпечити збалансований розподіл ресурсів (фінансових, матеріальних, людських) між різними інвестиційними проєктами та напрямками. Даний розподіл дозволить максимізувати загальну ефективність програми та уникнути перевантаження

або нестачі ресурсів у конкретних сферах. Оптимальний розподіл ресурсів також повинен враховувати пріоритетність проєктів та їхній внесок у досягнення стратегічних цілей підприємства.

Інвестиційна програма повинна включати механізми моніторингу та контролю за її реалізацією. Моніторинг дозволить своєчасно виявляти будь-які відхилення від плану, оцінювати прогрес і результати окремих проєктів, а також вносити необхідні коригування. Ефективний моніторинг та контроль є запорукою успішного виконання інвестиційної програми та досягнення поставлених цілей.

Формування інвестиційної програми є ітераційним процесом, який складається з кількох основних етапів (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Етапи формування інвестиційної програми

Назва етапу	Зміст етапу
1	2
Аналіз поточної ситуації та ринкових тенденцій	Перший етап передбачає ґрунтовний аналіз поточного стану підприємства, його конкурентного становища, фінансових показників, виробничих потужностей та інших внутрішніх факторів. Також необхідно провести дослідження ринкових тенденцій, попиту на продукцію або послуги, конкурентного середовища, регуляторних вимог та інших зовнішніх факторів, які можуть вплинути на інвестиційні рішення.
Визначення інвестиційних цілей та пріоритетів	На основі аналізу поточної ситуації та стратегічних цілей підприємства визначаються конкретні інвестиційні цілі, такі як підвищення виробничих потужностей, модернізація обладнання, вихід на нові ринки, впровадження інновацій або диверсифікація діяльності. Також встановлюються пріоритети між різними інвестиційними напрямками відповідно до їхнього внеску в досягнення загальних стратегічних цілей.
Генерація та відбір інвестиційних проєктів	На цьому етапі генеруються ідеї для потенційних інвестиційних проєктів, які відповідають визначеним цілям та пріоритетам. Ці ідеї проходять попередній відбір на основі критеріїв, таких як очікувана прибутковість, ризики, вартість, термін окупності та стратегічна значущість. Перспективні проєкти детально аналізуються та оцінюються з точки зору їх технічної здійсненності, фінансових показників, ринкового потенціалу та відповідності корпоративній стратегії.

Продовження табл. 1.3

1	2
Розробка деталізованих інвестиційних проєктів	Для відібраних проєктів розробляються детальні плани реалізації, включаючи опис проєкту, технічні специфікації, графіки виконання, необхідні ресурси (фінансові, людські, матеріальні), джерела фінансування, аналіз ризиків та очікувані результати. На цьому етапі також проводиться оцінка фінансової ефективності проєктів, розраховуються показники, такі як чиста приведена вартість (NPV), внутрішня норма рентабельності (IRR), термін окупності інвестицій та інші релевантні метрики.
Формування інвестиційного портфеля та бюджету	Після детального опрацювання окремих проєктів формується загальний інвестиційний портфель, що включає всі відібрані проєкти. Портфель має бути збалансованим та оптимальним з точки зору розподілу ресурсів, ризиків та очікуваної віддачі.
Оцінка та управління ризиками	На цьому етапі проводиться ретельний аналіз та оцінка ризиків, пов'язаних з реалізацією інвестиційної програми в цілому та окремих проєктів зокрема. Ідентифікуються потенційні ризики (фінансові, операційні, ринкові, регуляторні тощо) та розробляються стратегії їх мінімізації або пом'якшення. Це може включати диверсифікацію інвестицій, страхування, створення резервних фондів, хеджування ризиків або інші заходи управління ризиками.
Затвердження та узгодження інвестиційної програми	Сформована інвестиційна програма, включаючи інвестиційний портфель, бюджет та план управління ризиками, проходить процес узгодження та затвердження на відповідних рівнях керівництва підприємства. Це забезпечує відповідність програми загальній стратегії підприємства, а також дозволяє залучити необхідні ресурси та повноваження для її успішної реалізації.
Реалізація та моніторинг інвестиційної програми	Після затвердження інвестиційної програми розпочинається її реалізація. Це передбачає виділення необхідних ресурсів, закупівлю обладнання та матеріалів, залучення підрядників, найм та навчання персоналу, а також безпосереднє виконання інвестиційних проєктів. Паралельно здійснюється постійний моніторинг процесу реалізації програми, контролюється виконання графіків, витрати ресурсів та досягнення проміжних цілей.
Оцінка результатів та коригування програми	По завершенню окремих проєктів та на певних етапах реалізації інвестиційної програми проводиться оцінка досягнутих результатів порівняно з початковими планами та очікуваннями. Аналізуються фактичні фінансові показники, ступінь досягнення поставлених цілей, ефективність використання ресурсів та вплив на загальну діяльність підприємства. На основі цієї оцінки вносяться необхідні коригування до інвестиційної програми, перерозподіляються ресурси, переглядаються пріоритети або вносяться зміни до окремих проєктів.

Джерело: складено автором за [7]

Слід зазначити, що формування інвестиційної програми є циклічним процесом, який не закінчується після реалізації поточної програми. Підприємства повинні постійно переглядати та оновлювати свої інвестиційні плани відповідно до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі, нових можливостей та викликів. Ефективна інвестиційна програма є динамічним інструментом, який забезпечує безперервний розвиток та зростання підприємства в довгостроковій перспективі [5, с. 48].

Варто відзначити, що розробка та реалізація інвестиційної програми є складним і комплексним процесом, який вимагає залучення фахівців різних галузей, таких як фінанси, маркетинг, виробництво, управління проєктами та інші. Крім того, необхідно забезпечити ефективну координацію між різними підрозділами підприємства та залученими сторонами для успішного впровадження інвестиційної програми.

Всі види інвестиційної діяльності підприємства здійснюються за рахунок різних джерел формування інвестиційних ресурсів. Від способу формування цих ресурсів значною мірою залежить рівень ефективності не лише інвестиційної, а й усієї господарської діяльності підприємства.

Інвестиційні ресурси підприємства охоплюють усі форми капіталу, що залучаються для інвестування в об’єкти реального та фінансового інвестування. Деякі індустріально розвинені країни мають певну практику у формуванні основних джерел фінансування.

Основними джерелами фінансування інвестицій у таких країнах є кошти корпорацій, отримані у вигляді нерозподіленого прибутку та амортизаційних відрахувань. Ці кошти доповнюються доходами від продажу власних цінних паперів та кредитів, отриманих з ринку позичкового капіталу.

Рівень ефективності самофінансування залежить від частки власних ресурсів у загальному обсязі фінансових ресурсів корпорацій. У промислово розвинених країнах, таких як США, Канада, Європейський Союз та Японія, цей рівень вважається високим, якщо власні кошти перевищують 60% від загального обсягу фінансування [6, с. 24].

У корпораціях США протягом 90-х років минулого століття спостерігалися такі тенденції щодо довгострокового фінансування компаній: кошти домінували як джерело фінансування, виручені кошти вкладалися переважно в капіталовкладення, а в окремі роки можливий був фінансовий дефіцит, який покривався за рахунок емісії цінних паперів.

У період економічної депресії зменшується частка капіталовкладень у валовому національному продукті (ВНП) США, а в період підйому економіки ця частка зростає. Також взаємозв'язок між виробничими інвестиціями та прибутком корпорацій має циклічний характер. Під час спаду ділової активності частка прибутку, яка інвестується, зростає, а в періоди підйому і процвітання зменшується за рахунок стрімкого зростання частки дивідендних виплат акціонерам. Необхідно пам'ятати, що інвестиції реального сектора економіки впливають на майбутній обсяг ВНП.

Інакше кажучи, збільшення реальних капіталовкладень призводить до підвищення продуктивності праці та більш повного використання виробничих потужностей, що сприяє зростанню валового національного продукту в виробничій діяльності підприємств. А скорочення реальних інвестицій має далекосяжні наслідки [15, с. 124].

Отже, наявність достатніх інвестиційних ресурсів та їх раціональне використання є довгостроковим фактором розвитку національної економіки. Розробка стратегії фінансування інвестиційного проєкту передбачає вибір методів фінансування та визначення джерел інвестування та їх структури.

Джерела фінансування інвестиційних проєктів - це грошові кошти, які використовуються як інвестиційні ресурси. Їх можна поділити на внутрішні (власний капітал) та зовнішні (залучений та позиковий капітал). Внутрішнє фінансування (самофінансування) забезпечується за рахунок підприємства, що планує реалізацію інвестиційного проєкту, і передбачає використання власних коштів – статутного (акціонерного) капіталу, а також потоку коштів, що формуються під час діяльності підприємства, зокрема, чистого прибутку і амортизаційних відрахувань. При цьому формування коштів, призначених для

реалізації інвестиційного проєкту, має мати чітко визначений цільовий характер, що досягається, зокрема, шляхом виділення окремого бюджету інвестиційного проєкту.

Самофінансування може бути застосоване лише для реалізації невеликих інвестиційних проєктів. Інвестиційні проєкти, які потребують значних капіталовкладень, зазвичай фінансуються не лише за рахунок внутрішніх, але й за рахунок зовнішніх джерел. Зовнішнє фінансування охоплює використання різних джерел, таких як фінансові установи, компанії, населення, держава, іноземні інвестори, і навіть додаткові внески фінансових ресурсів власників підприємства. Це досягається за допомогою мобілізації залучених (акціонерне фінансування) та позикових (кредитне фінансування) коштів. Кожне з цих джерел фінансування має свої переваги і недоліки.

Таблиця 1.4

Порівняльна характеристика джерел фінансування інвестиційних проєктів

Джерела фінансування	Переваги	Недоліки
Внутрішні джерела (власний капітал)	Легкість, доступність та оперативність мобілізації. Зменшення ризику неплатоспроможності та банкрутства. Вища прибутковість через відсутність платежів за залучення та позики. Збереження власності та контроль засновників	Обмеженість обсягів залучення коштів. Відволікання власних коштів від господарської діяльності. Обмежений контроль за ефективністю використання інвестиційних ресурсів
Зовнішні джерела (залучений та позиковий капітал)	Можливість залучення значних сум. Наявність незалежного контролю за ефективністю використання інвестиційних ресурсів	Складність і тривалість процедур залучення коштів. Потреба у наданні гарантій фінансової стійкості. Підвищений ризик неплатоспроможності та банкрутства. Зменшення прибутку через виплати за залучення та позики. Можливість втрати контролю та власності.

Джерело: розроблено автором на основі [16]

Ефективна інвестиційна програма є ключовим фактором для забезпечення сталого зростання та конкурентоспроможності підприємства на

довгостроковій основі. Вона дозволяє підприємству своєчасно реагувати на зміни ринкового середовища, впроваджувати інновації, оптимізувати використання ресурсів та максимізувати віддачу від інвестицій. Тому розробка та реалізація ретельно продуманої інвестиційної програми є стратегічним пріоритетом розвитку підприємства.

1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності інвестиційної програми

Для оцінки ефективності управління інвестиційною діяльністю слід виконати такі кроки:

1) визначити завдання, що реалізуються в межах інвестиційної діяльності;

2) встановити критерії ефективності для різних напрямів інвестування;

3) встановити цільові значення для обраних показників [10].

Щоб визначити показники оцінки ефективності управління інвестиціями, необхідно виділити основні завдання:

1) планування та оцінка інвестиційних проєктів;

2) контроль виконання обраних для реалізації інвестиційних проєктів тощо.

Для кожного завдання слід підібрати кілька основних критеріїв оцінки, які мають бути:

- взаємопов’язаними;

- відображати ключові функції управління інвестиціями;

- сприяти прийняттю управлінських рішень, тобто відображати ефективність вкладень. На основі фактично отриманих значень цих критеріїв можна визначити, чи досягнуті поставлені цілі, чи потрібно припинити реалізацію проєкту тощо;

- простими у зборі первинної інформації та у розрахунках [11, с. 265].

Для оцінки якості планування, організації та ведення інвестиційної діяльності зазвичай застосовуються такі критерії (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Показники якості інвестиційної діяльності

Показник	Опис показника	Метод вимірювання	Джерело даних
Доходність інвестицій	Відповідність фактичної доходності інвестицій плановим показникам (повинна перевищувати рівень інфляції)	Не менше 85% фактичного значення від запланованого	Звіт про фінансові результати проєкту (план / факт)
Інвестиційні витрати, %	Перевитрата або економія коштів на реалізацію проєкту	Максимальне відхилення – не більше 15%	Дані бухгалтерського та управлінського обліку щодо витрат на реалізацію інвестиційного бюджету
Частка реалізованих проєктів, %	Співвідношення фактично реалізованих проєктів до запланованої кількості	Не менше 80% від запланованого	Звіт про фінансові результати проєкту (план / факт)
Період окупності інвестицій, міс.	Відповідність терміну окупності плановим нормам	Відхилення у більшу сторону допустимо не більше ніж на 3%	Звіт про фінансові результати проєкту (план / факт), техніко-економічне обґрунтування проєкту
Чистий дисконтований дохід	Співвідношення фактичного грошового потоку до запланованого на розрахункову дату	Відхилення фактичних даних не більше ніж на 10%	Звіт про фінансові результати проєкту (план / факт), техніко-економічне обґрунтування проєкту
Вартість залучених коштів, %	Оцінка змін фактичних платежів за позиковими коштами порівняно з плановими показниками	Допустиме відхилення внутрішньої норми прибутку (IRR) не більше ніж на 5% від прогнозованого банківського %	Дані бухгалтерського та управлінського обліку щодо витрат на реалізацію інвестиційного бюджету
Вартість управлінських помилок, %	Оцінка якості управлінських рішень та витрат на їх коригування	Максимальне відхилення – не більше 5%	Звіт про усунення порушень/відхилень від проєкту, виявлених під час реалізації

*Джерело: розроблено автором на основі [10**Error! Reference source not found.**]*

На основі критеріїв, зазначених у таблиці 1.5, можна надати таку характеристику:

1. Співвідношення доходів і витрат на проєкт, включаючи будівельно-монтажні роботи, закупівлю обладнання та оборотних засобів.

2. Кількість успішно реалізованих проєктів.

3. Точність планування грошових потоків за проєктами.

4. Відповідність фактичних термінів окупності інвестиційних витрат запланованим.

5. Сума залучених позикових коштів для реалізації проєктів.

6. Втрати через неправильні рішення, наприклад, якщо планові інвестиційні витрати значно перевищують фактичні, то різницю можна вважати вартістю помилки.

Крім цього, важливо проводити оцінку кожного проєкту, що реалізується підприємством. Для цього можна використовувати статичні та динамічні показники, такі як ROI (Return on Investment) і PI (Profitability Index).

ROI показує рентабельність підприємства на кожну вкладену одиницю валюти (як власні, так і кредитні кошти) у проєкт. Цей показник обчислюється (у відсотках) як відношення чистого прибутку за конкретним проєктом до суми інвестицій. Слабкість показника в тому, що він не враховує зміну вартості грошей з часом. Зазвичай проєкт вважається вигідним, якщо значення ROI становить не менше 20%.

PI – індекс рентабельності інвестицій, обчислюється як відношення чистого дисконтованого доходу (NPV) до суми інвестицій у проєкт. Проєкт вважається рентабельним, якщо PI перевищує одиницю. Якщо ж PI дорівнює одиниці, для ухвалення управлінського рішення про доцільність проєкту використовуються додаткові показники ефективності проєкту.

Порівняно з ROI, у PI можна виділити такі переваги: включена у формулу індексу ставка дисконтування, яка дозволяє враховувати майбутню вартість надходжень і ризики проєкту. Недоліком використання індексу PI вважається складність правильного визначення ставки дисконтування [24, с. 15].

PP – термін окупності інвестицій;

ARR – коефіцієнт ефективності інвестицій, що відображає співвідношення отриманих коштів у проєкті до суми вкладень протягом його існування;

NetReceipts – чисті грошові надходження, що показують, скільки коштів вкладено за час дії проєкту, враховуючи всі витрати на придбання сировини, матеріалів та податкових виплат.

Позитивною стороною показників PP, ARR і NetReceipts слід вважати їхню простоту розрахунку, тому часто вони використовуються на етапі попередньої оцінки ефективності проєкту. Однак негативними аспектами є складність достовірної оцінки ефективності різних проєктів та неможливість коректного порівняння різних проєктів, оскільки для кожного з них характерні власні особливості, які впливають на їхню прибутковість, ризики та загрози.

NPV – чиста приведена вартість, яка відображає чистий наведений прибуток підприємства від реалізації проєкту.

IRR – внутрішня норма рентабельності інвестицій, яка відображає граничний рівень прибутковості проєкту.

При оцінці ефективності інвестицій на основі динамічних показників рекомендується використовувати середню банківську депозитну ставку та WACC (середньозважену вартість капіталу). Застосування ставки дисконтування за банківським депозитом може ускладнити реалізацію проєктів у випадках, коли рівень IRR менший за неї, а розмір капіталу проєктів нижчий за прибутковість чинного капіталу.

Для визначення ефективності вкладень в основний капітал використовується показник Норми чистого прибутку (Нчп), який розраховується у відсотках шляхом порівняння різниці між чистим прибутком та інвестиціями до суми інвестицій в основний капітал.

Також можна визначити ефективність інвестицій в основний капітал як відношення прибутку (бухгалтерського, чистого) від інвестицій в основний капітал до суми капітальних вкладень.

Оцінювання ефективності інвестиційної діяльності підприємства відбувається як з позиції ефективності конкретних проєктів, так і з позиції його участі в них [25].

Загальну ефективність інвестиційної діяльності підприємства оцінюють для визначення його привабливості для інвесторів і акціонерів, а також у пошуках потенційних джерел фінансування.

Показники ефективності інвестиційної діяльності відображають рішення технічного, технологічного та організаційного характеру, а також вибрані схеми та методи фінансування.

Принципи оцінки результативності інвестиційної діяльності залишаються сталими, незважаючи на технічні, технологічні, галузеві, регіональні та фінансові особливості.

У процесі контролю за інвестиційною діяльністю формується система первинних показників спостереження, яка є унікальною для кожного підприємства. Незалежно від вибраних показників контролю, відстежується графік виконання заходів на конкретну дату, кількість коригувань інвестиційного бюджету за період та частка участі структурних підрозділів у реалізації проєктів та в інвестиційній діяльності підприємства в цілому.

Окрім економічної результативності, слід оцінювати інші види ефективності:

1) Екологічна ефективність – визначає вплив проєктів підприємства на екологію.

2) Соціальна ефективність – оцінює вплив проєктів, що фінансуються підприємством, на його соціальну сферу та регіональну соціальну сферу.

3) Технічна ефективність – визначає вплив інвестиційної діяльності, включаючи окремі проєкти, на технічний потенціал підприємства, регіону та держави.

4) Бюджетна ефективність – оцінює вплив інвестиційної діяльності підприємства на наповненість бюджетів різних рівнів [1, с. 96].

При цьому найбільш важливою для підприємства є економічна ефективність його інвестиційної діяльності.

За результатами аналізу можна зробити такі висновки:

1) Ефективність полягає у досягненні максимального результату за мінімальних витрат.

2) Показники економічної ефективності можна розділити на статичні та динамічні, які допомагають зрозуміти прибутковість проєкту у певний момент часу або з урахуванням часу.

3) Ефективність інвестиційної діяльності оцінюється для всіх проєктів підприємства та його участі у них.

4) При оцінці ефективності важливо враховувати не лише фінансові показники, але й інші аспекти, такі як екологічні, соціальні, технічні та бюджетні.

Висновки до розділу 1

У розділі розглянуто сутність інвестицій як вкладення капіталу з метою подальшого його збільшення. Виділено основні ознаки інвестицій: спрямованість на отримання прибутку чи досягнення іншого корисного ефекту; вкладення капіталу в різних формах; відстрочення результату інвестування в часі; ризикованість інвестицій.

Охарактеризовано види інвестицій за різними класифікаційними ознаками: об’єктами вкладення, періодом інвестування, формами власності інвесторів тощо. Визначено роль та значення інвестицій для забезпечення економічного зростання підприємства, оновлення основних засобів, впровадження інновацій, підвищення конкурентоспроможності. Інвестиційну програму визначено як комплекс запланованих інвестиційних проєктів і заходів, які передбачається реалізувати в межах підприємства. Обґрунтовано необхідність формування інвестиційної програми для ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Розглянуто основні принципи формування інвестиційної програми, зокрема: відповідність інвестиційних цілей загальній стратегії розвитку підприємства; забезпечення високої прибутковості інвестиційних проєктів; оптимізація інвестиційного портфеля; забезпечення належного рівня інвестиційної безпеки; забезпечення ліквідності інвестицій тощо. Визначено основні етапи процесу формування інвестиційної програми: аналіз інвестиційного клімату та кон'юнктури інвестиційного ринку; оцінка інвестиційної привабливості об'єктів інвестування; пошук і формування інвестиційних пропозицій; відбір ефективних інвестиційних проєктів; формування інвестиційного портфеля; оцінка ефективності інвестиційного портфеля та інвестиційної програми.

Розглянуто основні методичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційної програми підприємства. Зокрема, охарактеризовано методи оцінки комерційної ефективності: період окупності інвестицій; чиста приведена вартість; індекс прибутковості; внутрішня норма дохідності. Наведено алгоритми розрахунку зазначених показників. Визначено переваги та недоліки різних методів оцінювання інвестиційних програм, обґрунтовано доцільність комплексного застосування кількох методів для об'єктивної оцінки.

РОЗДІЛ 2
ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПИРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД»

2.1. Аналіз галузі та розвитку галузевого інвестиційного процесу

Компанія належить до галузі молочної промисловості. Розглянемо світовий ринок молокопродуктів. За прогнозами IFCN, у 2023 році виробництво молока-сировини у світі зросло лише на 1,4% порівняно з попереднім роком. Ймовірно, цей зріст темпів вплинули зростання цін на корми на 39% порівняно з 2022 роком, а також зростання витрат на добрива, паливо, та електроенергію. Погані погодні умови також спричинили пошкодження та скорочення врожаїв у молочних регіонах. Крім того, міжнародні ініціативи зі скорочення карбонового сліду ферм та захисту клімату також підвищили собівартість виробництва молока. Аналогічні тенденції можуть спостерігатися й у 2024 році, згідно з прогнозом AHDB, де очікується зріст виробництва молока-сировини всього на 0,25% [53].

У ЄС, згідно з оцінками USDA, очікується, що обсяги виробництва молока-сировини залишаться на рівні 2022 року. AHDB передбачає незначний ріст на 0,3% в 2023 році. Проте, пропозиція молока в Європі була обмеженою у січні 2024 року, особливо в деяких країнах-членах ЄС. Протести фермерів у Німеччині, Франції та Бельгії також сприяли перебоям у поставках. Попит на сире молоко був слабким на зовнішніх ринках, тому виробництво сухого молока в ЄС скоротилося, а попит на вершкове масло сповільнився. Проте, в січні 2024 року складські запаси молочних продуктів були нижчими, ніж у минулому році [55].

Прогноз USDA передбачає зменшення обсягів надоїв у 2024 році через зростання витрат фермерів на виробництво молока, а також через спалах американської катаральної лихоманки та несприятливі погодні умови.

В США за даними AHDB, виробництво молока-сировини в 2023 році ймовірно зросло на 1%. За відомостями clal.it, у грудні 2023 року обсяги виробництва молока-сировини становили 8,5 млн тонн, що на 4% більше, ніж у листопаді, але на 0,3% менше, ніж у грудні 2022 року.

За даними USDA, у січні 2024 року пропозиція молока-сировини покращилася майже в усіх регіонах США через м'яку зиму. Проте, на Середньому Заході виникли перебої з поставками сировини через несприятливі погодні умови. Обсяги надоїв у штатах Аризона, Колорадо та Нью-Мексико були менші, ніж очікувалося. Незважаючи на це, американські молокопереробні підприємства були повністю забезпечені сировиною, якщо не враховувати погодний фактор.

Щодо попиту на молочні продукти, зокрема сири, він був поміркованим на початку січня в США. Це може бути пов'язано з періодом затишку на ринку після новорічних свят та зимових канікул. Проте, середині місяця спостерігалася підвищена активність інтересу до вершкового масла та сирів на внутрішньому ринку. Складські запаси цих товарів були менші, ніж минулого року, але відповідали попиту. Щодо експорту, попит на американські сири залишався активним, хоча інтерес до вершкового масла поступово зменшувався, за винятком канадських покупців. У січні також зросла популярність сухого знежиреного молока в Мексиці, оскільки в 2023 році там вироблено менше молока, ніж планувалося. Через це мексиканські переробники компенсують нестачу місцевого сировини американським сухим молоком. В США запаси сухого незбираного молока у січні були обмеженими, і деяким покупцям було складно забезпечити себе товаром на другий квартал.

Океанія. Згідно з USDA, у липні-листопаді 2023 року австралійські фермери збільшили виробництво молока-сировини на 2,1% порівняно з попереднім роком. За даними clal.it, у грудні 2023 року обсяги надоїв в Австралії скоротилися на 8% в порівнянні з листопадом, але зросли на 2% порівняно з груднем 2022 року. Рабобанк повідомляє, що негативні наслідки Ель-Ніньо для аграрного сектору Австралії можуть бути перебільшеними. У

січні в Східній Австралії спостерігалися сильні дощі, що може позитивно вплинути на кількість пасовищ і обсяги надоїв. Хоча інші регіони країни страждали від спеки, це занепокоїло місцевих фермерів.

За даними USDA, близько 80% австралійських фермерів використовують воду, очищену зі стічних вод корівників, для компенсації недостатку опадів. За останній рік Австралія збільшила лише експорт лактози та молочної сироватки, але зменшила поставки сухого незбираного молока та інших продуктів через зростання виробничих витрат та нестачу молока-сировини, що призвело до підвищення цін на експортних ринках і зниження конкурентоспроможностості австралійських молочних продуктів.

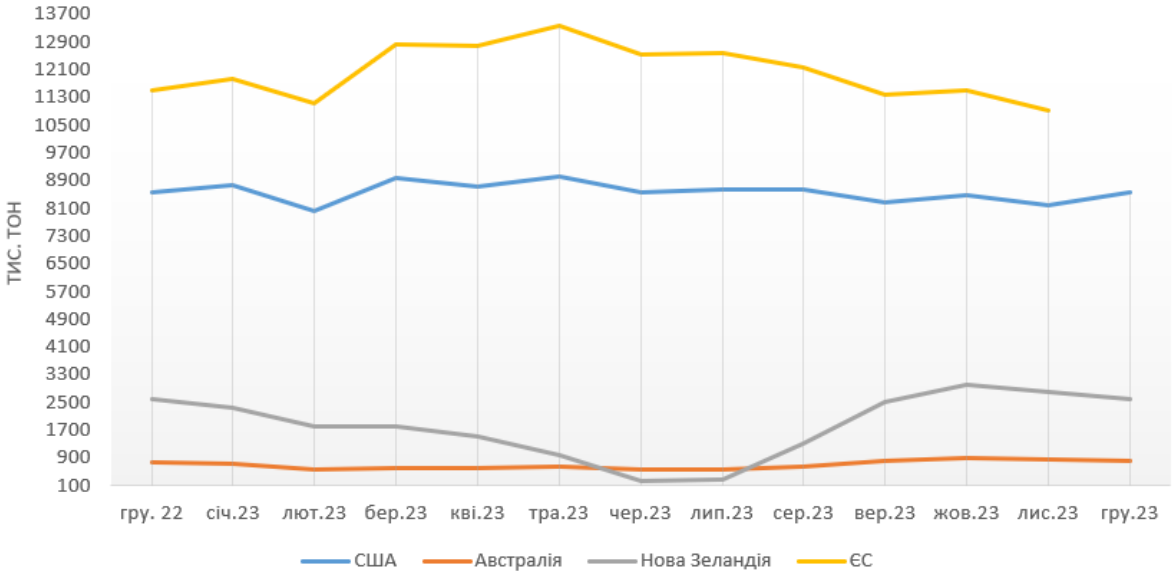

Рис. 2.1. Динаміка виробництва молочної сировини, тис тон

Джерело: [55]

Молочний ринок в Україні визначається як ключовий сектор аграрної економіки і володіє значним потенціалом для подальшого розвитку. Україна займає лідируючі позиції у світі за обсягами виробництва молока та виступає великим експортером молочної продукції.

Українська молочна галузь перебуває у кризі протягом багатьох років, що проявляється переважно у зменшенні чисельності корів. У 90-ті роки корова була важливим джерелом для населення, а господарства мали вибір –

залишити худобу або переорієнтуватися на рослинництво. Останніми роками можна виокремити два основних тенденції:

- постійне зменшення кількості корів у приватних господарствах;

- зростання продуктивності корів, особливо в промислових молочних фермах, які нині є головними постачальниками сировини для переробних підприємств (понад 80%). За даними Мінагрополітики України, у 2014 році середня продуктивність корів на промислових фермах складала близько 5000 кг молока. У 2017 році цей показник зріс до 6000 кг, а у 2021 році вже перевищує 6500 кг на одну корову (рис. 2.2).

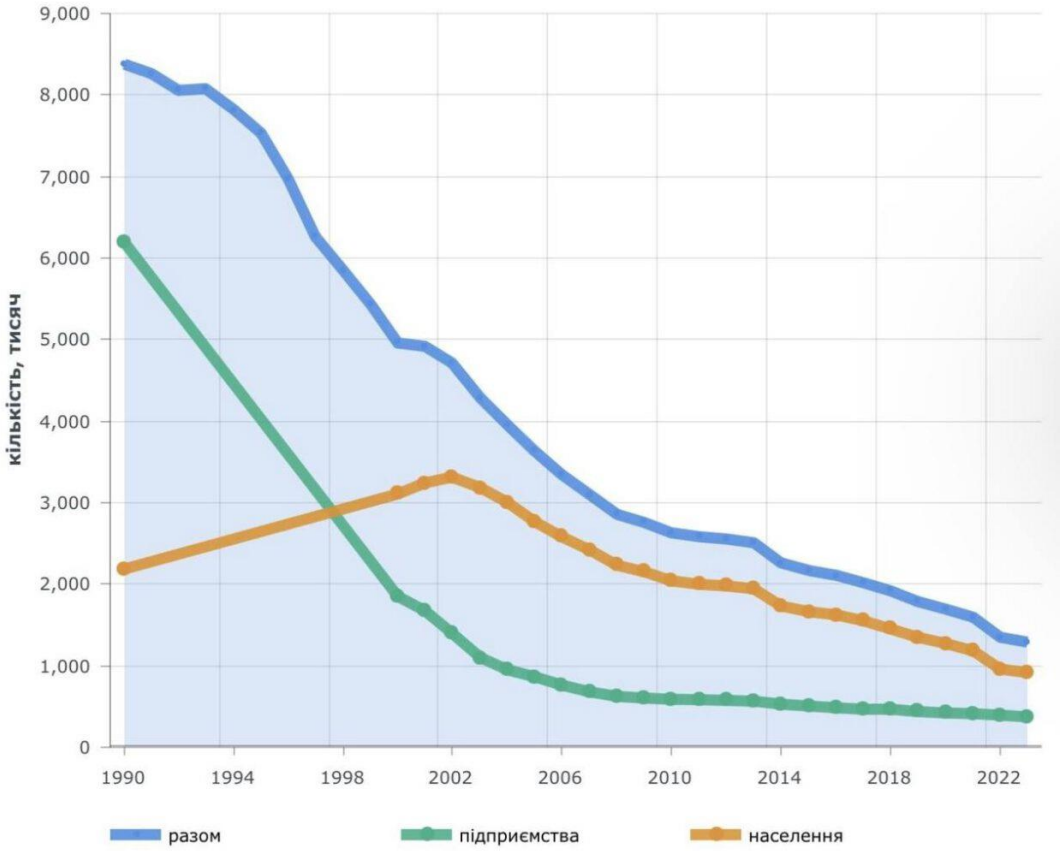

Рис. 2.2. Динаміка зміни кількості корів, 1990-2023, тисяч

Джерело: [31]

Важливо відзначити, що збільшення продуктивності на промислових фермах недостатнє для компенсації втрат у виробництві, зумовлених зменшенням чисельності худоби у приватних господарствах. Отже, загальний обсяг молока, виробленого в країні, продовжує стабільно зменшуватися.

У 2022 році, внаслідок повномасштабного вторгнення Росії, спостерігалося раптове скорочення виробництва молока на 7%. Після цього темпи скорочення повернулися до попереднього рівня, і зменшення виробництва молока тривало приблизно таким самим темпом, як до вторгнення. Хоча багато експертів відзначають збільшений інтерес аграріїв до молочного тваринництва, що свідчить про стабілізацію, а іноді навіть зростання поголів'я у сільськогосподарських підприємствах, ніхто не передбачає змін у загальному тренді виробництва молока на позитивний у найближчі роки.

Отже, в Україні спостерігається зменшення виробництва молока. Однак, з різким зменшенням чисельності населення через міграцію та окупацію частини територій, внутрішній ринок став менш вимогливим до молочної продукції, ніж до початку конфлікту. Також платоспроможність українців наразі низька. Тому існуючого обсягу молока вистачає, щоб задовольнити потреби внутрішнього ринку. Залишається "надлишок", який можна експортувати на зарубіжні ринки, що дозволяє зберегти молочне тваринництво та підтримати попит на сире молоко для переробки, що важливо для збереження економіки переробних підприємств, розвитку ринків збуту за кордоном та заробітку валюти для країни [34].

У 2022 році в Україні вироблено 7,7 млн тонн молока, і було вивезено 0,7 млн тонн молочної продукції в еквіваленті сирого молока. У 2023 році ці цифри становили відповідно 7,4 млн тонн та 0,6 млн тонн. Зміни в промисловому використанні молока здоєного в 2021 році та прогнози на 2024 рік можна побачити на Рис. 3. Ці зміни включають у себе скорочення обсягів молока, призначеного для переробки, зменшення внутрішнього споживання та імпорту та експорту молочних продуктів.

За даними Державної служби статистики України, у 2023 році Україна експортувала 108 тис. тон молочних продуктів на суму 253 млн доларів США. Порівняно з 2022 роком, натуральні обсяги експорту скоротилися на 4%, а грошовий обіг впав на 38% (рис. 2.3).

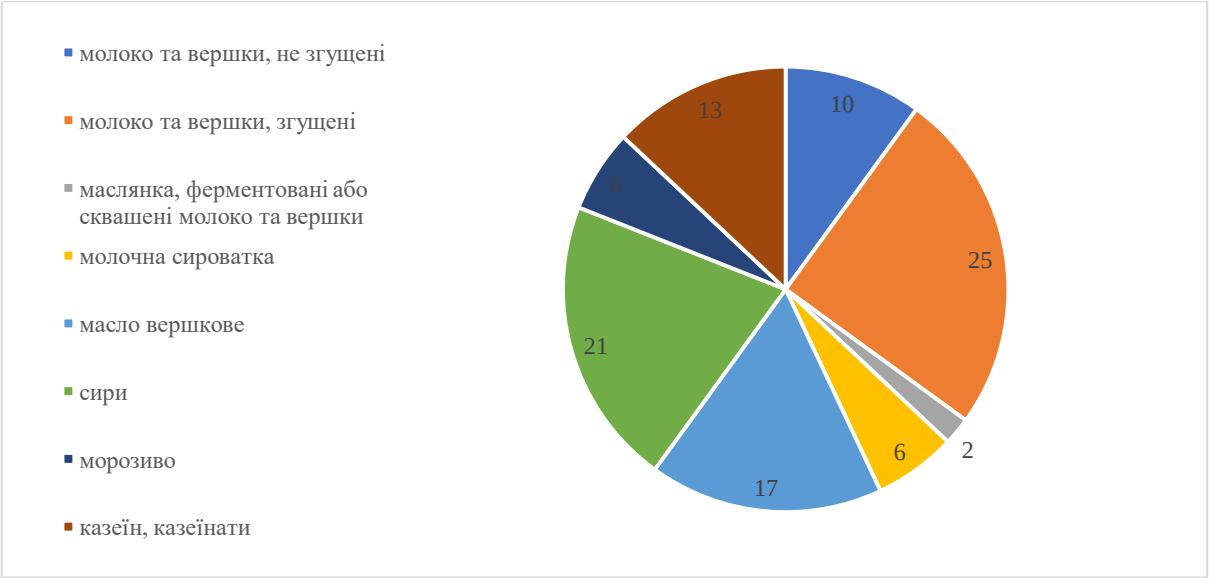

Рис. 2.3. Структура експорту молочної продукції за 2023 рік у грошовому виразі, %

Джерело: [47]

Експорт сирів з України зростав з 2021 по 2022 рік, збільшившись майже вдвічі – з 26,7 млн дол. США до 42,5 млн дол. США. Однак у 2023 році експорт значно скоротився – до 20,7 млн дол. США, що на 51% менше, ніж у попередньому 2022 році.

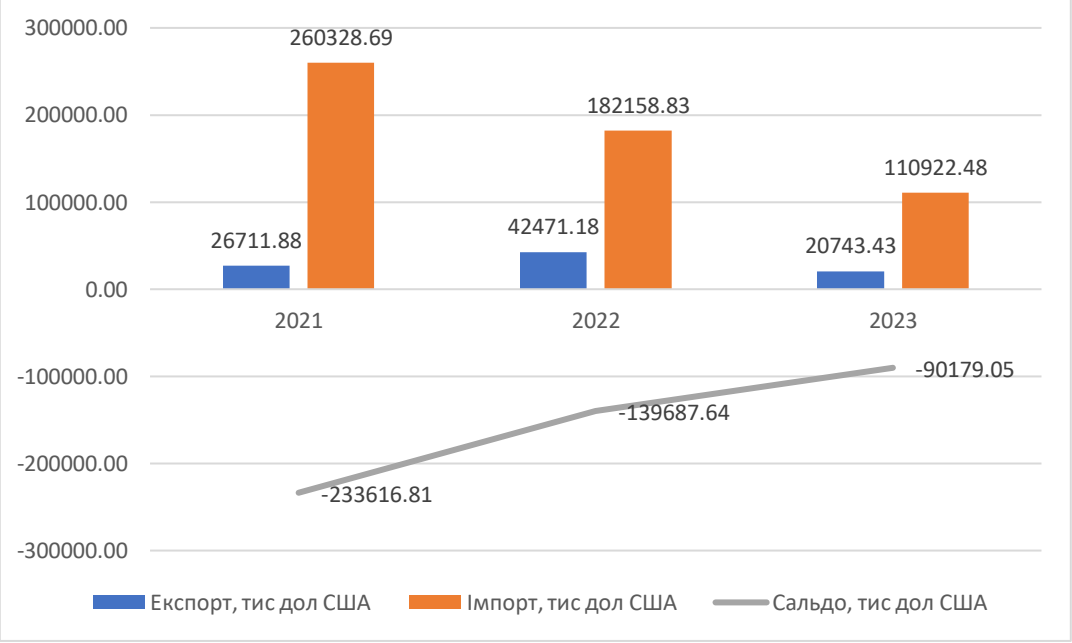

Рис. 2.4. Динаміка зовнішньоекономічної торгівлі сирами за 2021-2023 роки, тис дол США

Джерело: [47]

Імпорт сирів в Україну за аналізований період скорочувався. У 2021 році імпорт становив 260,3 млн дол. США, у 2022 році він впав на 30% – до 182,2 млн дол. США, а у 2023 році імпорт сирів знизився ще на 39% – до 110,9 млн дол. США.

Негативне сальдо зовнішньої торгівлі сирами в Україні скорочувалося протягом трьох років. У 2021 році від'ємне сальдо становило 233,6 млн дол. США, у 2022 році воно зменшилося до 139,7 млн дол. США, а в 2023 році негативне сальдо склало 90,2 млн дол. США.

Незважаючи на скорочення дефіциту торгівлі сирами, Україна продовжує залишатися net-імпортером цього товару, імпортуючи значно більше сирів, ніж експортуючи.

Отже, хоча експорт сирів з України у 2023 році суттєво знизився, імпорт скоротився ще більшими темпами, що призвело до зменшення від'ємного торговельного сальдо. Проте Україна досі імпортує набагато більше сирів, ніж експортує, що може свідчити про недостатній внутрішній виробничий потенціал галузі для задоволення попиту на внутрішньому ринку.

Таблиця 2.1

Динаміка експорту сирів за 2021-2023 роки, тис дол США

Країна	2021	2022	2023
MD Молдова, Республіка	9422,45	9083,65	5725,58
LV Латвія	0,00	1411,49	885,82
KZ Казахстан	12647,00	16203,11	11105,97
JO Йорданія	12,62	133,34	622,69
PL Польща	0,18	10821,34	47,84
Інші	4629,63	4818,25	2355,53

Джерело: [47]

Найбільшим імпортером українських сирів є Казахстан. У 2021 році експорт до Казахстану становив 12,6 млн дол. США, у 2022 році він зріс до 16,2 млн дол. США, а у 2023 році дещо знизився до 11,1 млн дол. США, проте залишився найбільшим експортним ринком.

Другим за обсягами експорту сирів з України є Молдова. Однак її частка в структурі експорту поступово зменшувалась: з 9,4 млн дол. США у 2021 році до 9,1 млн дол. США у 2022 році та 5,7 млн дол. США у 2023 році.

У 2022 році значно зріс експорт сирів до Польщі - до 10,8 млн дол. США, тоді як у 2021 та 2023 роках він був незначним.

Експорт до Латвії та Йорданії протягом трьох років поступово зростав, проте залишався на відносно низькому рівні порівняно з основними експортними ринками.

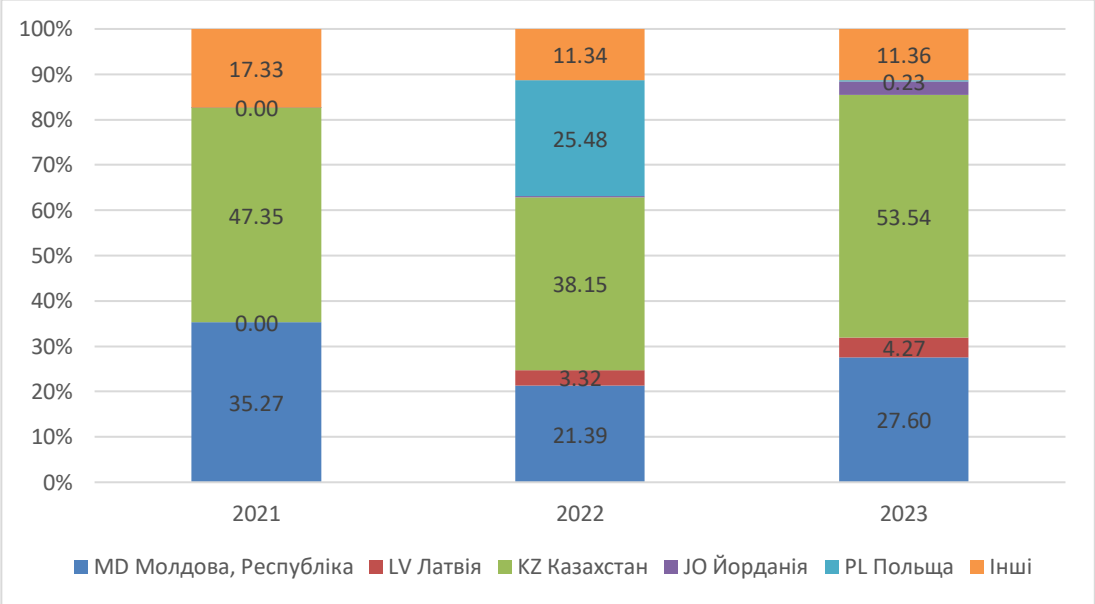

Рис. 2.5. Структура експорту сирів за країнами за 2021-2023 роки, %

Джерело: [47]

Експортна структура сирів з України є відносно концентрованою з переважанням двох основних ринків – Казахстану та Молдови. У різні роки спостерігались значні коливання експорту до окремих країн, наприклад, Польщі у 2022 році. Загалом найбільш стабільним та перспективним експортним ринком для сирів з України залишається Казахстан.

Скорочення експорту молочних продуктів з України в 2023 році вплинула низка факторів. Відзначимо, що порівняно з 2022 роком в Україні зросло внутрішнє споживання молочної продукції через повернення більшої

кількості громадян з-за кордону, як підтверджують дані Міжнародної організації міграції на вересень 2023 року.

Таблиця 2.2

Динаміка імпорту сирів за 2021-2023 роки, тис дол США

Країна	2021	2022	2023
PL Польща	100315,66	85637,938	47702,51
DE Німеччина	52702,44	32024,178	24257,1
NL Нідерланди	26981,281	17714,574	9787,922
IT Італія	17310,004	10683,305	7352,652
FR Франція	21368,218	12206,672	7057,043
Інші	41651,08	23892,161	14765,26

Джерело: [47]

Найбільшим імпортером сирів в Україну є Польща. У 2021 році імпорт з Польщі становив $100,3 млн, у 2022 році він дещо знизився до $85,6 млн, а у 2023 році скоротився майже вдвічі – до $47,7 млн. Проте Польща все ще залишається основним імпортером сирів.

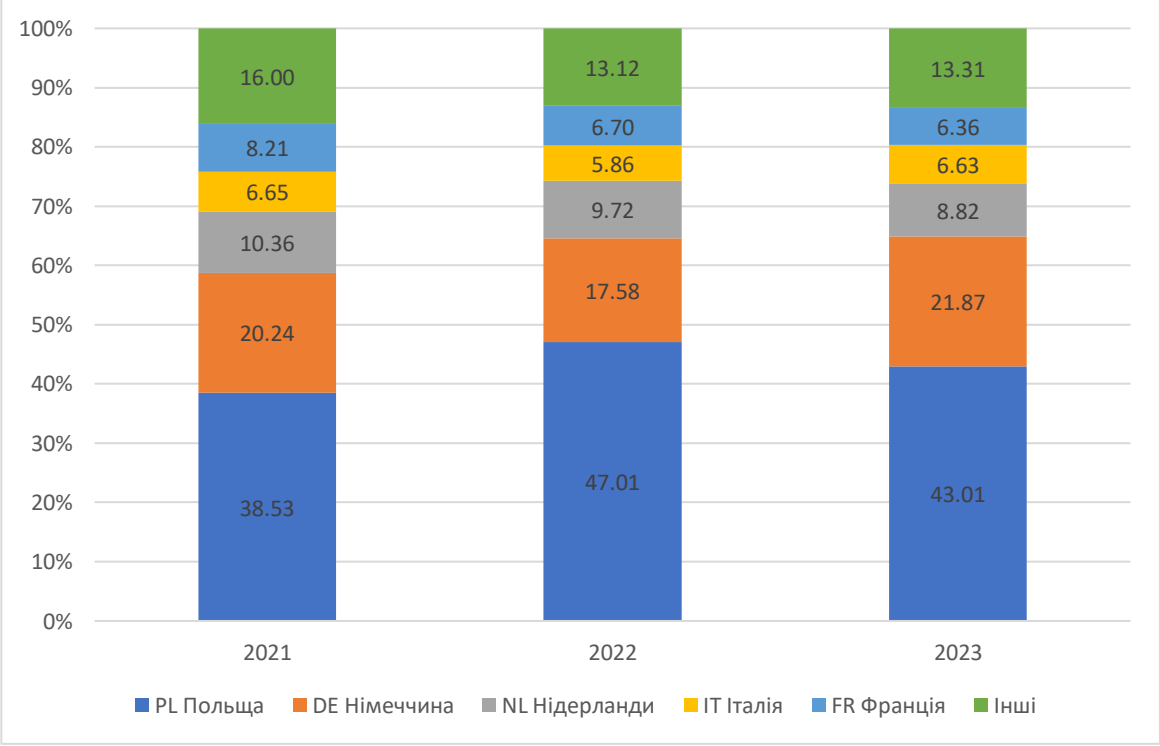

Рис. 2.6. Структура імпорту сирів за країнами за 2021-2023 роки, %

Джерело: [47]

Другим за обсягом імпортером є Німеччина. Імпорт звідти також поступово знижувався: у 2021 році - $52,7 млн, у 2022 році - $32 млн, у 2023 році - $24,3 млн.

Нідерланди, Італія та Франція входять до топ-5 країн-імпортерів сирів в Україну. Імпорт з цих країн також демонстрував тенденцію до значного скорочення протягом 2021-2023 рр.

Частка решти країн світу (група "Інші") в імпорті сирів в Україну зменшилась з $41,7 млн у 2021 році до $14,8 млн у 2023 році.

Загалом імпорт сирів в Україну значно скоротився: з $260,3 млн у 2021 році до $110,9 млн у 2023 році (на 57,4%).

Імпортна структура сирів в Україну є достатньо концентрованою з переважанням постачань з Польщі, Німеччини та Нідерландів. Спостерігається чітка тенденція до суттєвого скорочення імпорту сирів в Україну з усіх основних країн-постачальників. Найбільше падіння імпорту сирів відбулося у 2023 році порівняно з 2022 роком. Можливими причинами скорочення імпорту є зниження купівельної спроможності населення через кризові явища, а також пошук альтернативних внутрішніх джерел постачання сирів.

Логістичні труднощі, з якими стикаються українські компанії в умовах воєнного конфлікту, також гальмують збільшення експорту. Перевезення сільськогосподарської продукції через дунайські порти і порти Великої Одеси пов’язані зі значними ризиками безпеки через обстріли російських окупантів. Навіть за використання зернових коридорів Україна експортувала близько 13 млн тонн вантажів через порти з серпня 2023 року.

Акції протесту польських, угорських та словацьких перевізників, які блокували пункти пропуску на заході країни, спричинили затримки у доставці експортованих товарів та зростання витрат на логістику. Наприклад, на кордоні з Польщею утворилася черга з близько 3 тис. вантажівок. Ці протести не тільки ускладнюють експорт, але й впливають на імпортні поставки в Україну.

2.2. Загальна характеристика діяльності підприємства

ТОВ "Пирятинський сирзавод" – це підприємство, яке спеціалізується на виробництві сирів та молочних продуктів. Завод розташований у місті Пирятин на Полтавщині в Україні.

Сирзавод у місті Пирятин було засновано ще у 1920 році. Після воєнні роки, у 1952-54 рр., відбулося розширення його виробничих потужностей. У 1969-1973 рр. в Пирятині було збудоване нове підприємство з ще більшими переробними потужностями. У 2005-2006 роках Пирятинський сирзавод набув свого сучасного вигляду після приєднання до групи компаній «Молочний альянс» та проведення повної модернізації виробничого обладнання. На підприємство було завезено устаткування таких країн-виробників, як Іспанія, Німеччина, Польща [36].

Свого сучасного вигляду Пирятинський сирзавод набув у 2005–2006 роках, після входження до складу холдингу «Молочний альянс». На підприємстві було проведено заміну всього виробничого обладнання для виробництва сирів таких країн-виробників, як Іспанія, Німеччина, Польща.

У 2007 р. на сирзаводі було впроваджено повністю автоматизовану лінію формування і пресування сирів іспанської фірми «Фібоса», після чого потужності з переробки молока на твердий сир зросли до 504 тонн на добу, або 50 тонн готової продукції на добу. Високий рівень механізації, автоматизації, санітарії та гігієни виробництва, високий кваліфікаційний рівень спеціалістів дозволяє забезпечити випуск стабільно якісної продукції. Щороку Пирятинський сирзавод збільшував обсяги виробництва та розширював сировинну зону, яка на сьогодні складається з Полтавської, Чернігівської, Черкаської, Київської, Житомирської та Хмельницької областей.

У 2012 році проведено ресертифікацію підприємства за міжнародними стандартами ISO 9001:2008 – система менеджменту якості, та ISO 22000:2005 – система менеджменту безпечності харчових продуктів. Надалі компанія отримує такі сертифікати відповідності щорічно.

Підприємство є юридичною особою і за організаційно-правовою формою функціонує як ТОВ. У 2017 р. Приватне акціонерне товариство було реорганізоване в Товариство з обмеженою відповідальністю «Пирятинський сирзавод». Знаходиться за адресою: Полтавська обл., Пирятинський р-н, Пирятин, вулиця Сумська, 1.

Метою діяльності Пирятинського сирзаводу є: суспільство – найбільш повне насичення споживчого ринку товарами та максимальне задоволення потреб суспільства у товарах та послугах; учасники Товариства – реалізації соціально-економічних інтересів учасників; економічна вигода – отримання прибутку від виробництва і реалізації продукції та надання послуг.

Головною сферою діяльності підприємства є організація закупки молока у сільгоспвиробників і населення та подальша ефективна переробка всіх його складових на високоякісний продукт.

На заводі виготовляють широкий асортимент сирів: тверді, напівтверді, м’які та плавлені сири. До найпопулярніших видів сирів, які виробляє ТОВ "Пирятинський сирзавод", відносяться "Гауда", сир "Едам", сир "Голландський", сир "Козацький", сир "Адигейський" та інші. Також підприємство виробляє й інші молочні продукти, зокрема, масло, сметану, йогурти та інші. Вироблені на заводі продукти продаються як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку.

Крім того, "Пирятинський сирзавод" підтримує соціально-економічний розвиток місцевої громади. Завод є одним з найбільших роботодавців у місті Пирятині та сприяє створенню нових робочих місць, підтримці місцевих проєктів та благодійності.

Розглянемо фінансовий стан підприємства ТОВ «Пирятинський сирзавод» у табл. 2.3.

Обсяг чистого доходу від реалізації продукції зростав протягом аналізованого періоду. У 2022 році він збільшився на 22,32% у порівнянні з 2021 роком, до 1753,6 млн грн. У 2023 році спостерігалося незначне зниження на 2% у порівнянні з попереднім роком – до 1718,3 млн грн.

Таблиця 2.3

Динаміка основних показників діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Найменування показника	2021	2022	2023	Зміна	Темп приросту, %
Чистий дохід від реалізації продукції	1404740	1753605	1718306	313566	22,32
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1340406	1526469	1600742	260336	19,42
Валовий прибуток, тис. грн.	64334	227136	117564	53230	82,74
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	566120,5	671807,5	718816	152695,5	26,97
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	97803,5	92147,5	81286	-16517,5	-16,89
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн.	100494	135271,5	172332	71838	71,48
Середньорічний залишок оборотних коштів, тис. грн.	462877,5	566222,5	616869	153991,5	33,27
Чисельність працюючих, чол.	610	588	559	-51	-8,36
Середньомісячна заробітна плата, тис. грн./чол.	10673,36	12212,30	15236,29	4562,92	42,75
Продуктивність праці персоналу,тис.грн./чол.	2302,85	2982,32	3073,89	771,04	33,48
Чистий прибуток, тис.грн	-42257	113548	-38588	3669	-8,68

Джерело: створено автором за даними звітності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Собівартість реалізованої продукції також зростала, але нижчими темпами, ніж виручка від реалізації: у 2022 році на 19,42% до 1526,5 млн грн, у 2023 році – ще на 4,84% до 1600,7 млн грн. Завдяки вищим темпам зростання виручки над собівартістю, валовий прибуток значно збільшився: у 2022 році в 3,5 рази до 227,1 млн грн, але у 2023 році знизився майже вдвічі до 117,6 млн грн.

Середньорічна вартість активів підприємства зростала щороку: на 26,97% у 2022 році та ще на 7% у 2023 році до 718,8 млн грн. Спостерігалося скорочення середньорічної вартості основних засобів на 16,89% за період 2021-2023 рр. Вартість власного капіталу збільшилася на 71,48% за

аналізований період до 172,3 млн грн у 2023 році. Середній залишок оборотних коштів зріс на 33,27% до 616,9 млн грн у 2023 році.

Чисельність персоналу скоротилася на 51 особу або 8,36% у 2023 році порівняно з 2021 роком. Продуктивність праці персоналу підвищилася на 33,48% до 3073,9 тис. грн/особу в 2023 році.

Підприємство демонструвало позитивну динаміку виробництва та реалізації продукції, збільшення вартості активів та капіталу, зростання продуктивності праці. Проте чистий прибуток був нестабільним через значні коливання валового прибутку.

Розглянемо показники ліквідності ТОВ «Пирятинський сирзавод» (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Показники ліквідності ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021-2023 роки

Найменування показника	Норма-тивне значен-ня	2021	2022	2023	Зміна ліквідності	Темп приросту, %
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	2,0-2,5	1,17	1,80	1,61	0,43	36,77
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,8-1,5	0,59	1,18	1,00	0,41	70,35
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,25-0,3	0,09	0,34	0,31	0,22	243,20

Джерело: створено автором за даними звітності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

У 2021 році коефіцієнт покриття (загальної ліквідності) 1,17 не відповідав нормативному значенню (2,0-2,5), що свідчить про недостатність оборотних активів для покриття поточних зобов’язань. У 2022 році коефіцієнт зріс до 1,80, наблизившись до нижньої межі нормативу. У 2023 році показник становив 1,61 і також не досягав рекомендованого рівня. Протягом аналізованого періоду спостерігалося зростання коефіцієнта на 36,77%, що свідчить про певне покращення загальної ліквідності підприємства.

У 2021 році показник коефіцієнт швидкої ліквідності 0,59 був нижчим за нормативне значення (0,8-1,5), що вказує на недостатність високоліквідних активів для швидкого погашення поточних зобов'язань. У 2022 році коефіцієнт зріс до 1,18, досягнувши нормативного рівня. У 2023 році показник знизився до 1,00, але все ще перебував у межах норми. Загалом за період відбулося зростання коефіцієнта швидкої ліквідності на 70,35%, що є позитивною тенденцією.

Щодо коефіцієнта абсолютної ліквідності отримано такі значення. У 2021 році показник 0,09 був значно нижчим за норматив (0,25-0,3), що вказує на критично низьку здатність підприємства негайно погасити свої поточні зобов'язання. У 2022 та 2023 роках коефіцієнт зріс до 0,34 та 0,31 відповідно, наблизившись до нормативного рівня. За аналізований період спостерігалося значне зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності на 243,20%, що є позитивною тенденцією.

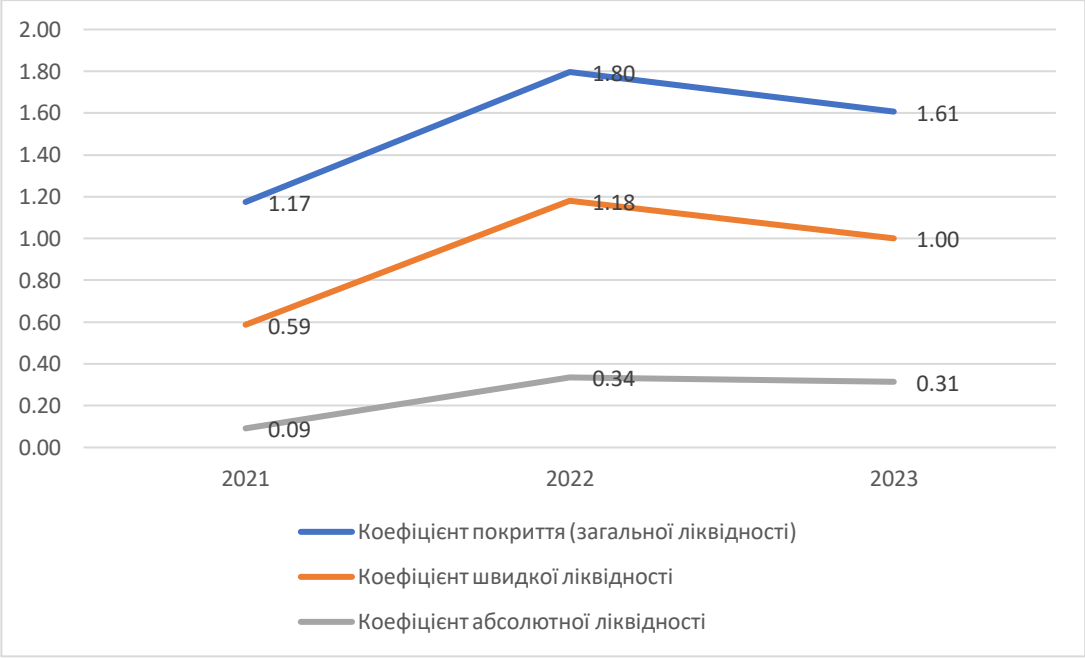

Рис. 2.7. Динаміка показників ліквідності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Джерело: створено автором за даними звітності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Протягом 2021-2023 років спостерігалося поступове покращення показників ліквідності ТОВ «Пирятинський сирзавод». Коефіцієнти покриття

та швидкої ліквідності наблизилися до нормативних значень, а коефіцієнт абсолютної ліквідності значно зріс. Однак, незважаючи на позитивну динаміку, у 2023 році показники загальної та швидкої ліквідності все ще не досягали рекомендованих норм, що свідчить про необхідність подальшого поліпшення структури оборотних активів та управління грошовими потоками.

Розглянемо платоспроможність підприємства на кінець періоду (табл.2.5.).

Таблиця 2.5

Оцінка інтегрального показника платоспроможності ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021-2023 роки

Показник	2021	2022	2023
Абсолютна платоспроможність, Ап = А1/П1	0,11	0,41	0,31
Проміжна платоспроможність, Пп = (А1+А2)/П1	0,72	1,45	1,00
Загальна платоспроможність, Зп = (А1+А2+А3)/П1	1,44	2,20	1,61
Інтегральний показник платоспроможності, Іп = Ап/0,2+Пп/0,5+Зп/1,0	3,45	7,15	5,17
Загальний показник платоспроможності щодо всіх зовнішніх зобов'язань, Пз = (А1+А2+А3)/(П1+П2+П3)	0,96	1,16	1,10

Джерело: створено автором за даними звітності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Абсолютна платоспроможність визначає здатність погасити термінові зобов'язання за рахунок високоліквідних активів. У 2021 році показник становив 0,11, що є недостатнім для миттєвого погашення боргів; у 2022 році спостерігалося значне покращення до 0,41. У 2023 році показник вже дещо знизився до 0,31, але залишився на вищому рівні порівняно з 2021 роком.

Проміжна платоспроможність відображає здатність розрахуватися за термінові та короткотермінові зобов'язання за рахунок ліквідних активів. У 2021 році цей показник 0,72 був недостатнім. У 2022 році він зріс до 1,45, що свідчить про покращення здатності підприємства виконувати поточні зобов'язання. У 2023 році проміжна платоспроможність знизилася до 1,00, але залишалася на прийнятному рівні.

Загальна платоспроможність показує, яким чином компанія має змогу можливість погасити всі зовнішні зобов’язання за рахунок усіх активів. У 2021 році показник 1,44 був нижчим за оптимальний рівень. У 2022 році він зріс до 2,20, що свідчить про достатність активів для розрахунків за зобов’язаннями. У 2023 році загальна платоспроможність знизилась до 1,61, але все одно перевищувала критичне значення.

Інтегральний показник платоспроможності (комплексна оцінка) має такі значення за 2021-2023 роки. У 2021 році показник становив 3,45, що вважається прийнятним рівнем. У 2022 році він значно зріс до 7,15, що свідчить про високу платоспроможність. У 2023 році інтегральний показник знизився до 5,17, але все ще залишався на задовільному рівні.

Загальний показник платоспроможності щодо всіх зовнішніх зобов’язань показав таку тенденцію. У 2021 році показник 0,96 був недостатнім для погашення всіх зобов’язань. У 2022 році він зріс до 1,16, що свідчить про можливість розрахуватися за всіма зобов’язаннями. У 2023 році показник дещо знизився до 1,10, але залишився на прийнятному рівні.

Протягом аналізованого періоду 2021-2023 років спостерігалося суттєве покращення показників платоспроможності ТОВ "Пирятинський сирзавод". Особливо позитивна динаміка була у 2022 році, коли всі показники значно зросли, досягнувши високого рівня. У 2023 році відбулося деяке зниження, проте показники платоспроможності залишалися на задовільному рівні.

Загалом підприємство демонструє здатність виконувати свої зовнішні зобов’язання за рахунок наявних активів. Оцінку фінансової стійкості підприємства доцільно здійснювати поетапно, на підставі комплексу показників (табл. 2.6).

Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) показує частку власного капіталу в загальній сумі активів підприємства. Нормативне значення - 0,5-0,8. У 2021 році він становив лише 0,12, що значно нижче норми. У 2022 році він зріс до 0,27, а в 2023 році знизився до 0,21, що все ще нижче нормативного значення. Темп приросту склав 68,93%, що свідчить про покращення ситуації.

Таблиця 2.6

Коефіцієнти фінансової стійкості ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021-2023 роки

Найменування показника	Нормативне значення	2021	2022	2023	Зміна фін. стійкості	Темп приросту, %
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,5-0,8	0,12	0,27	0,21	0,09	68,93
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,2-0,5	0,88	0,73	0,79	-0,09	-9,85
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	0,25-1	7,00	2,72	3,74	-3,26	-46,63
Коефіцієнт фінансової залежності	1,25-2,0	8,00	3,72	4,74	-3,26	-40,80
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,05-0,10	0,99	1,40	1,55	0,56	56,05
Коефіцієнт інвестування	>1,0	0,76	1,78	1,59	0,83	108,83
Коефіцієнт покриття запасів і затрат власними оборотними коштами	0,6-0,8	-0,09	0,40	0,24	0,33	-354,86

Джерело: створено автором за даними звітності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу показує частку залученого капіталу в загальній сумі активів. Нормативне значення – 0,2-0,5. У 2021 році він дорівнював 0,88, що вище норми. У 2022 році він знизився до 0,73, а в 2023 році зріс до 0,79, що все ще вище нормативного значення. Темп приросту склав -9,85%, що свідчить про незначне погіршення ситуації.

Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу показує, скільки залучених коштів припадає на 1 грн власного капіталу. Нормативне значення – 0,25-1. У 2021 році він становив 7,0, що значно вище норми. У 2022 році він знизився до 2,72, а в 2023 році зріс до 3,74, що все ще вище норми. Темп приросту склав -46,63%, що дає змогу говорити про значне покращення ситуації.

Коефіцієнт фінансової залежності показує, яка частина активів сформована за рахунок власного та залученого капіталу. Нормативне значення – 1,25-2,0. У 2021 році він становив 8,0, що значно вище норми. У 2022 році

він знизився до 3,72, а в 2023 році зріс до 4,74, що все ще вище норми. Темп приросту склав -40,8%, що свідчить про покращення ситуації.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування оборотних активів. Нормативне значення - 0,05-0,10. У 2021 році він дорівнював 0,99, що значно вище норми. У 2022 році він зріс до 1,40, а в 2023 році – до 1,55, що значно вище нормативного значення. Темп приросту склав 56,05%, що свідчить про погіршення ситуації.

Коефіцієнт інвестування показує співвідношення власного капіталу та необоротних активів. Нормативне значення – >1,0. У 2021 році він становив 0,76, що нижче норми. У 2022 році він зріс до 1,78, а в 2023 році знизився до 1,59, що вище норми. Темп приросту склав 108,83%, що свідчить про значне покращення ситуації.

Коефіцієнт покриття запасів і затрат власними оборотними коштами показує, наскільки запаси і витрати забезпечені власними оборотними коштами. Нормативне значення - 0,6-0,8. У 2021 році він дорівнював -0,09, що значно нижче норми. У 2022 році він зріс до 0,40, а в 2023 році знизився до 0,24, що все ще нижче норми. Темп приросту склав -354,86%, що свідчить про значне покращення ситуації.

Більшість коефіцієнтів знаходяться поза нормативними значеннями, що свідчить про нестійке фінансове становище підприємства. Спостерігається позитивна динаміка по деяким показникам, зокрема: коефіцієнт фінансової незалежності, співвідношення залученого і власного капіталу, фінансової залежності, інвестування та покриття запасів і затрат власними оборотними коштами. Негативна динаміка спостерігається за коефіцієнтами концентрації залученого капіталу та маневреності власного капіталу.

Розглянемо показники оборотності активів ТОВ «Пирятинський сирзавод» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Динаміка оборотності активів ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021-2023 роки

Показники	2021	2022	2023	Відхилення	
				абсолютне	відносне, %
Оборотність активів	2,48	2,61	2,39	-0,09	-3,66
Оборотність запасів (оборотів)	6,61	6,48	7,20	0,59	8,94
Період обороту запасів, днів	54	56	50	-4	-8,21
Коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості	0,14	0,14	0,16	0,02	17,02
Оборотність дебіторської заборгованості, оборотів	7,34	7,01	6,27	-1,07	-14,54
Період обороту дебіторської заборгованості, днів	49	51	57	8	17,02
Оборотність кредиторської заборгованості, днів	73	72	71	-1	-1,99
Тривалість операційного циклу, днів	104	107	107	4	3,74
Тривалість фінансового циклу, днів	31	35	36	5	17,20

Джерело: створено автором за даними звітності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Відповідно до отриманих даних зробимо такі висновки. Оборотність активів показує ефективність використання всіх наявних ресурсів підприємства. У 2021 році вона становила 2,48 обертів, у 2022 році – 2,61, а в 2023 році – 2,39 обертів. Відхилення в 2023 році порівняно з 2021 роком склало -0,09 (-3,66%), що свідчить про незначне зниження ефективності використання активів.

Оборотність запасів показує, скільки разів за аналізований період запаси підприємства були реалізовані й знову поповнилися. У 2021 році вона становила 6,61 обороту, у 2022 році – 6,48, а в 2023 році – 7,20 оборотів. Відхилення в 2023 році порівняно з 2021 роком склало 0,59 (8,94%), що свідчить про покращення оборотності запасів.

Період обороту запасів показує тривалість одного обороту запасів у днях. У 2021 році він становив 54 дні, у 2022 році – 56 днів, а в 2023 році – 50

днів. Відхилення в 2023 році порівняно з 2021 роком склало -4 дні (-8,21%), що свідчить про прискорення обороту запасів.

Коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості показує, яка частина виручки від реалізації спрямовується на погашення дебіторської заборгованості. У 2021 році він становив 0,14, у 2022 році – 0,14, а в 2023 році – 0,16. Відхилення в 2023 році порівняно з 2021 роком склало 0,02 (17,02%), що свідчить про покращення погашення дебіторської заборгованості.

Оборотність дебіторської заборгованості показує, скільки разів за аналізований період відбувалося погашення дебіторської заборгованості. У 2021 році вона становила 7,34 обороти, у 2022 році – 7,01, а в 2023 році – 6,27 оборотів. Відхилення в 2023 році порівняно з 2021 роком склало -1,07 (-14,54%), що свідчить про уповільнення оборотності дебіторської заборгованості.

Період обороту дебіторської заборгованості показує тривалість одного обороту дебіторської заборгованості у днях. У 2021 році він становив 49 днів, у 2022 році – 51 день, а в 2023 році – 57 днів. Відхилення в 2023 році порівняно з 2021 роком склало 8 днів (17,02%), що свідчить про уповільнення погашення дебіторської заборгованості.

Оборотність кредиторської заборгованості показує, скільки разів за аналізований період підприємство погасило кредиторську заборгованість за рахунок створених коштів від операційної діяльності. У 2021 році вона становила 73 дні, у 2022 році – 72 дні, а в 2023 році – 71 день. Відхилення в 2023 році порівняно з 2021 роком склало -1 день (-1,99%), що свідчить про незначне прискорення погашення кредиторської заборгованості.

Тривалість операційного циклу показує час, протягом якого оборотні кошти знаходяться в обороті. У 2021 році вона становила 104 дні, у 2022 році – 107 днів, а в 2023 році – 107 днів. Відхилення в 2023 році порівняно з 2021 роком склало 4 дні (3,74%), що свідчить про незначне уповільнення операційного циклу.

Тривалість фінансового циклу показує час, протягом якого грошові кошти відвернуті з обороту підприємства. У 2021 році вона становила 31 день, у 2022 році – 35 днів, а в 2023 році – 36 днів. Відхилення в 2023 році порівняно з 2021 роком склало 5 днів (17,20%), що свідчить про уповільнення фінансового циклу.

Спостерігається покращення показників оборотності запасів, періоду обороту запасів та коефіцієнта погашення дебіторської заборгованості, що свідчить про більш ефективне використання запасів та погашення дебіторської заборгованості. Погіршилися показники оборотності дебіторської заборгованості, періоду обороту дебіторської заборгованості, тривалості операційного циклу та тривалості фінансового циклу, що вказує на уповільнення погашення дебіторської заборгованості та відволікання грошових коштів з обороту. Незважаючи на покращення окремих показників, загальна оборотність активів дещо знизилася, що може свідчити про неефективне використання ресурсів підприємства.

Показники рентабельності ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Показники рентабельності ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021-2023 роки

Найменування показника	2021	2022	2023	Зміна показника рентабельності	Темп приросту, %
Рентабельність майна (активів)	-7,46	16,90	-5,37	2,10	-28,08
Рентабельність власного капіталу	-42,05	83,94	-22,39	19,66	-46,75
Рентабельність основних засобів	-43,21	123,22	-47,47	-4,27	9,87
Рентабельність продукції	-3,01	6,48	-2,25	0,76	-25,35
Рентабельність основної діяльності	-3,15	7,44	-2,41	0,74	-23,53

Джерело: створено автором за даними звітності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Рентабельність майна (активів) показує, яку суму прибутку отримує підприємство з кожної гривні, вкладеної в активи. У 2021 році цей показник був від'ємним (-7,46%), у 2022 році – 16,90%, а в 2023 році знову від'ємним (-

5,37%). Зміна показника в 2023 році порівняно з 2021 роком становила 2,1%, темп приросту – -28,08%, що свідчить про покращення рентабельності майна.

Рентабельність власного капіталу показує ефективність використання власного капіталу. У 2021 році вона була від'ємною (-42,05%), у 2022 році – 83,94%, а в 2023 році знову від'ємною (-22,39%). Зміна показника в 2023 році порівняно з 2021 роком становила 19,66%, темп приросту – -46,75%, що свідчить про покращення рентабельності власного капіталу.

Рентабельність основних засобів показує ефективність використання основних засобів. У 2021 році вона була від'ємною (-43,21%), у 2022 році – 123,22%, а в 2023 році знову від'ємною (-47,47%). Зміна показника в 2023 році порівняно з 2021 роком становила -4,27%, темп приросту – 9,87%, що свідчить про погіршення рентабельності основних засобів.

Рентабельність продукції показує, яку суму прибутку отримує підприємство з кожної гривні, витраченої на виробництво і реалізацію продукції. У 2021 році вона була від'ємною (-3,01%), у 2022 році – 6,48%, а в 2023 році знову від'ємною (-2,25%). Зміна показника в 2023 році порівняно з 2021 роком становила 0,76%, темп приросту – -25,35%, що свідчить про покращення рентабельності продукції.

Рентабельність основної діяльності показує ефективність основної діяльності підприємства. У 2021 році вона була від'ємною (-3,15%), у 2022 році – 7,44%, а в 2023 році знову від'ємною (-2,41%). Зміна показника в 2023 році порівняно з 2021 роком становила 0,74%, темп приросту – -23,53%, що дає змогу говорити про покращення рентабельності основної діяльності.

У 2022 році спостерігалося значне покращення всіх показників рентабельності, що вказує на прибутковість діяльності. У 2023 році більшість показників рентабельності знову стали від'ємними, крім рентабельності майна та рентабельності власного капіталу, які залишилися позитивними, але значно зменшилися порівняно з 2022 роком. Найвищі показники рентабельності відзначені у 2022 році, що пов'язано з тимчасовими сприятливими факторами.

2.3. Дослідження стану та особливостей формування інвестиційної програми підприємства

Інвестиційна програма підприємства має на увазі заміну необоротних активів. В необоротних активах основну частину займають основні засоби. Розглянемо склад та структуру необоротних активів нижче (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Структура основних засобів ТОВ «Пирятинський сирзавод» на 2021-2023 роки

Основні засоби	На 31.12.21		На 31.12.22		На 31.12.23		Відхилення	
	тис. грн.	%	Тис грн	%	Тис грн	%	Тис грн	%
Земля	120	0,12	120	0,14	120	0,16	0	0,00
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	61309	62,17	53384	62,30	50867	66,16	-10442	-17,03
Машини та обладнання	31036	31,47	29459	34,38	24259	31,55	-6777	-21,84
Транспортні засоби	2714	2,75	1358	1,58	698	0,91	-2016	-74,28
Інші основні засоби	1904	1,93	1362	1,59	945	1,23	-959	-50,37
Невстановлене обладнання	1529	1,55		0,00		0,00	-1529	-100,00
Разом	98612	100,00	85683	100,00	76889	100,00	-21723	-22,03

Джерело: створено автором за даними звітності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Проаналізуємо кожну групу основних засобів.

-Земля. Її вартість становила 120 тис. грн і не змінювалася протягом аналізованого періоду. Її частка у структурі необоротних активів зросла з 0,12% у 2021 році до 0,16% у 2023 році.

-Будівлі, споруди та передавальні пристрої. Їх вартість зменшилася з 61309 тис. грн у 2021 році до 50867 тис. грн у 2023 році (зменшення на 10442 тис. грн або 17,03%). Їх частка у структурі необоротних активів зросла з 62,17% у 2021 році до 66,16% у 2023 році.

Відбулося значне зменшення вартості таких статей необоротних активів, як машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар

та інші основні засоби. Найбільше зменшення спостерігалося за статтею "Транспортні засоби" (на 74,28%).

Загальна вартість необоротних активів зменшилася на 22,03%, що може свідчити про зношеність основних засобів та необхідність їх оновлення. Для аналізу динаміки і стану основних засобів коефіцієнти зводяться в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Оцінка стану основних засобів ТОВ «Пирятинський сирзавод» на 2021-2023 роки

Показники	2021	2022	2023	Відхилення	
				Тис. грн.	%
Вихідні дані					
Вартість ОЗ на початок періоду (тис.грн.)	96 995	98 612	85 683	-11312	-11,66
Вартість ОЗ на кінець періоду (тис.грн.)	98 612	85 683	76 889	-21723	-22,03
Вибуло за період(тис.грн.)	93 144	34 473	8 383	-84761	-91,00
Введено за період(тис.грн.)	91 527	47 402	17 177	-74350	-81,23
Розрахункові дані					
Коефіцієнт відновлення	92,82	55,32	22,34	-70,48	-75,93
Коефіцієнт вибуття	0,96	0,35	0,10	-0,86	-89,81
Коефіцієнт зносу	0,69	0,73	0,77	0,09	12,62
Коефіцієнт придатності	0,31	0,27	0,23	-0,09	-27,69
Коефіцієнт заміни	1,02	0,73	0,49	-0,53	-52,04
Коефіцієнт розширення парку устаткування	-0,02	0,27	0,51	0,53	-2997,87
Середня норма амортизації	21,97	25,27	31,38	9,41	42,85

Джерело: створено автором за даними звітності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Спостерігається тенденція до зменшення вартості основних засобів, як на початок, так і на кінець періоду. Значно зменшилася вартість введених та вибулих ОЗ за період. Коефіцієнти відновлення, вибуття та заміни ОЗ значно знизилися, що свідчить про уповільнення процесів оновлення та заміни основних засобів. Підвищилися коефіцієнти зносу та середня норма амортизації, а коефіцієнт придатності знизився, що вказує на старіння основних засобів. Коефіцієнт розширення парку устаткування зріс, що може свідчити про введення нових потужностей. Загалом стан основних засобів погіршився через їх старіння та недостатнє оновлення. Підприємству необхідно активізувати процеси оновлення та заміни основних засобів.

Для проведення розрахунків ефективності використання основних засобів, рекомендується використовувати систему показників ефективності використання основних засобів. Розрахувавши коефіцієнти, отримаємо динаміку коефіцієнтів ефективності використання основних засобів за ряд періодів (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Показники ефективності використання необоротних активів у ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021-2023 роки

Показники	2021	2022	2023	Відхилення	
				абсолютне, тис. грн.	абсолютне, тис. грн.
Фондовіддача 100 грн. основних засобів	14,36	19,03	21,14	6,78	47,18
Фондомісткість товарів, коп./грн	0,07	0,05	0,05	-0,02	-32,06

Джерело: створено автором за даними звітності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Спостерігається позитивна динаміка фондовіддачі: цей показник зростав протягом аналізованого періоду, що свідчить про більш ефективне використання основних засобів для генерування виручки від реалізації.

Фондомісткість товарів зменшувалася, що також є позитивною тенденцією, оскільки це означає, що на кожну гривню виручки від реалізації припадало менше основних засобів.

Зростання фондовіддачі та зменшення фондомісткості свідчать про підвищення ефективності використання необоротних активів на підприємстві протягом аналізованого періоду.

Виробнича лінія сиру на Пирятинському сирзаводі обладнана передовими технологіями, виготовленими в Німеччині, Польщі та Іспанії. Чотири лінії для приймання молока, встановлені на дільниці, також походять з Німеччини. Для поліпшення якості сировини молоко проходить процес бактофугу від шведської компанії "Альфа Лаваль". Для ефективного миття обладнання використовуються три автоматичні мийні станції.

ТОВ "Пирятинський сирзавод" має впроваджену систему управління якістю, що відповідає стандарту ISO 9001:2000.

У 2007 році була запущена автоматизована лінія формування і пресування сирів іспанської фірми "Фібоса", що збільшило потужність підприємства з переробки молока на твердий сир до 504 тонн на добу, тобто 50 тонн на добу готової продукції.

Результати аналізу технологій наведено в табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Результати аналізу технологій

№ з/п	Критерій аналізу технології	Ідеальний стан	Поточний стан	Бальна оцінка (max=5)
1	Відповідність обладнання сучасним інноваційним технологіям	Відповідає ISO 9001:2015	Відповідає ISO 9001:2015	5
2	Кількість впроваджених нововведень за останні 2 роки	10	7	4
3	Наявність власних розробок та патентів	50	35	4
4	Впроваджені власні винаходи та раціональні пропозиції	+	+	5
5	Методи роботи, що використовуються	демократичні	адміністративні	3
6	Частота виникнення проблем з виробничим обладнанням	відсутні	періодично	4
7	Енергоємність та ресурсоємність технологій	Відповідає європейським нормам	Відповідає європейським нормам	5
8	Переробка відходів	Відповідає європейським нормам	Відповідає європейським нормам	5
9	Використання потужностей	92%	85%	4
10	Дотримання санітарно-гігієнічних вимог працівниками	Відповідає європейським нормам	. Відповідає європейським нормам	5
	Загальна оцінка			4,3

Джерело: створено автором за даними ТОВ «Пирятинський сирзавод»

У ході дослідження керування організацією було виявлено, що в пріоритеті адміністративні методи роботи, також можна відмітити, що виробничі лінії сертифіковано за ISO 22000, що підтверджує роботу системи управління безпечністю харчової продукції.

Отже, за аналізом технологічних ресурсів підприємство має проблему в методах робити, які використовуються та використанні потужностей.

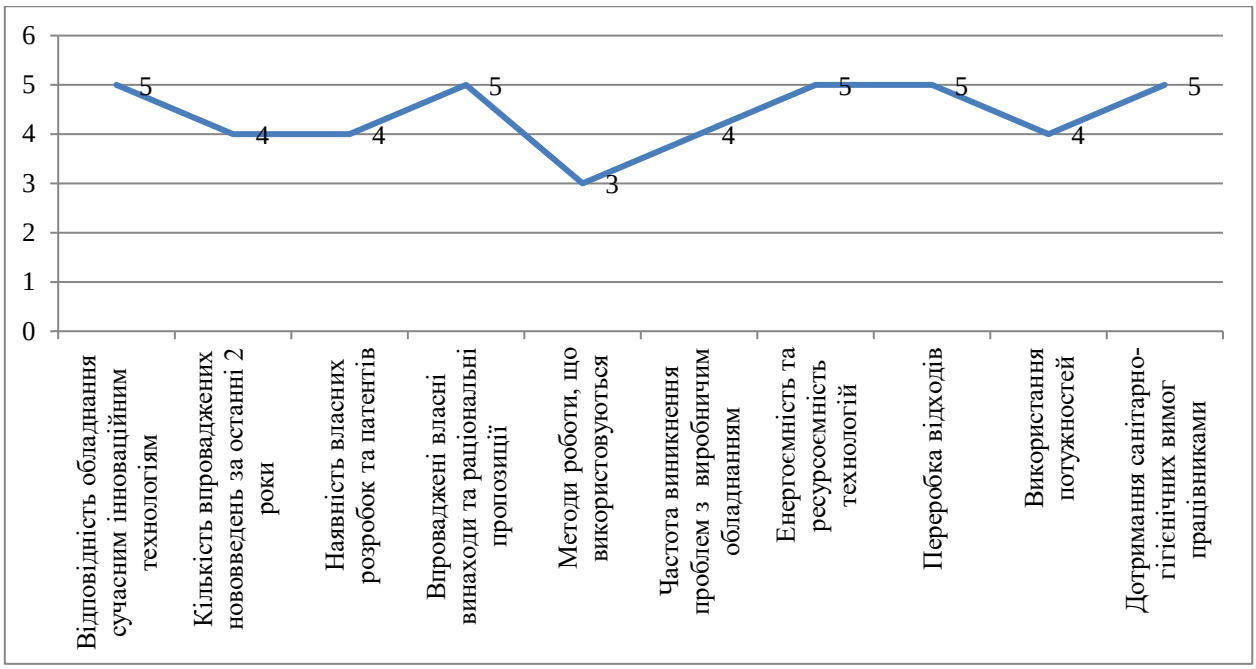

Рис. 2.8. Результати аналізу технологічних ресурсів

Джерело: створено автором за даними ТОВ «Пирятинський сирзавод»

ТОВ «Пирятинський сирзавод» зробила важливий крок в інвестиційній сфері, вдосконаливши систему транспортної логістики з метою швидкої та якісної доставки хлібобулочних виробів з дотриманням санітарно-гігієнічних норм. Щоб контролювати всі ланцюги поставок від цехів до полиць магазинів, компанія в минулому році закупила 15 автомобілів марки Mercedes-Benz, тепер їх транспортний парк налічує вже 20 спеціалізованих машин.

На сьогодні енергоефективні заходи стають надзвичайно актуальними. Вони спрямовані на зменшення витрат газу та електроенергії на виробництві. Це включає оптимізацію теплового режиму та використання локальних котельні, що дозволяють ефективно обігрівати приміщення з урахуванням технологічних процесів.

ТОВ «Пирятинський сирзавод» постійно впроваджує заходи з енергоефективності, але це потребує значних витрат, особливо в умовах складнощів з отриманням кредитів. Нині всі підприємства мають проблеми з ліквідністю.

Використання матриці інноваційно-фінансових стратегій допоможе ТОВ «Пирятинський сирзавод» розробити ефективну стратегію, яка враховуватиме можливі варіанти розвитку підприємства. Ця матриця дозволяє вибрати пріоритетні напрямки розвитку та змінити інноваційну стратегію в залежності від зміни умов.

Аналіз світової практики показує, що активізація інновацій можлива через використання кластерного підходу, який поєднує конкурентну боротьбу та співпрацю між учасниками кластеру, що призводить до підвищення конкурентоспроможності системи в цілому.

Висновки до розділу 2

В аналітичній частині було розглянуто стан молочної промисловості, до якої належить підприємство ТОВ «Пирятинський сирзавод». Визначено, що в Україні спостерігається зменшення виробництва молока. Однак, з різким зменшенням чисельності населення через міграцію та окупацію частини територій, внутрішній ринок став менш вимогливим до молочної продукції, ніж до початку конфлікту. Також платоспроможність українців наразі низька. Тому існуючого обсягу молока вистачає, щоб задовольнити потреби внутрішнього ринку.

Експорт сирів з України у 2023 році суттєво знизився, імпорт скоротився ще більшими темпами, що призвело до зменшення від’ємного торговельного сальдо. Проте Україна досі імпортує набагато більше сирів, ніж експортує, що може свідчити про недостатній внутрішній виробничий потенціал галузі для задоволення попиту на внутрішньому ринку. Імпортна структура сирів в Україну є достатньо концентрованою з переважанням постачань з Польщі, Німеччини та Нідерландів. Спостерігається чітка тенденція до суттєвого скорочення імпорту сирів в Україну з усіх основних країн-постачальників. Найбільше падіння імпорту сирів відбулося у 2023 році порівняно з 2022 роком. Можливими причинами скорочення імпорту є зниження купівельної

спроможності населення через кризові явища, а також пошук альтернативних внутрішніх джерел постачання сирів.

В роботі було досліджено ТОВ «Пирятинський сирзавод». Визначено, що підприємство демонструвало позитивну динаміку виробництва та реалізації продукції, збільшення вартості активів та капіталу, зростання продуктивності праці. У 2022 році спостерігалося значне покращення всіх показників рентабельності, що вказує на прибутковість діяльності. У 2023 році більшість показників рентабельності знову стали від'ємними, крім рентабельності майна та рентабельності власного капіталу, які залишилися позитивними, але значно зменшилися порівняно з 2022 роком. Найвищі показники рентабельності відзначені у 2022 році, що пов'язано з тимчасовими сприятливими факторами.

Аналіз інвестиційної програми показав, що спостерігається тенденція до зменшення вартості основних засобів, як на початок, так і на кінець періоду. Значно зменшилася вартість введених та вибулих ОЗ за період. Коефіцієнти відновлення, вибуття та заміни ОЗ значно знизилися, що свідчить про уповільнення процесів оновлення та заміни основних засобів. Підвищилися коефіцієнти зносу та середня норма амортизації, а коефіцієнт придатності знизився, що вказує на старіння основних засобів. Коефіцієнт розширення парку устаткування зріс, що може свідчити про введення нових потужностей. Загалом стан основних засобів погіршився через їх старіння та недостатнє оновлення. Підприємству необхідно активізувати процеси оновлення та заміни основних засобів.

У ході дослідження керування організацією було виявлено, що в пріоритеті адміністративні методи роботи, також можна відмітити, що виробничі лінії сертифіковано за ISO 22000, що підтверджує роботу системи управління безпечністю харчової продукції. За аналізом технологічних ресурсів підприємство має проблему в методах робити, які використовуються та використанні потужностей.

РОЗДІЛ 3
ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ ТОВ «ПИРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД»

3.1. Розроблення інвестиційної програми підприємства

Харчова промисловість завжди була однією з найбільш динамічних та інноваційних галузей економіки. Споживачі постійно шукають нові смаки, текстури та поєднання інгредієнтів, які можуть збагатити їх досвід споживання продуктів харчування.

ТОВ «Пирятинський сирзавод» зацікавлене в покращенні конкурентоспроможності свого підприємства, за рахунок залучення нових споживачів, збільшення асортименту продукції та інших методів. З цією метою створюється інвестиційна програма, зміст якої наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Інвестиційна програма ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Характеристика	Значення
Основна мета та цілі програми	- залучення нових покупців; - збільшення прибутку; - розширення асортименту, за рахунок продукції з несподіваними смаками.
Фінансування	За рахунок кредитних коштів
Проєкти передбачені програмою	1. Придбання нового обладнання, а саме нової потокової лінії, з ціллю введення у виробництво та продаж нового продукту. 2. Заміна застарілого та зношеного обладнання на нове. 3. Заміна асортименту, шляхом зняття з виробництва деяких позицій та створенням нових продуктів на їх місце.

Джерело: створено автором

Наразі проаналізуємо доцільність саме першого проєкту. Рішення з придбання нової потокової лінії прийняте, але ще треба визначити який новий продукт буде виготовлятись на ній, тому розглянемо маркетингове дослідження ринку з точки зору споживачів.

Молоко та молочні продукти традиційно є вкрай важливою складовою у раціоні жителів України. У вартості споживчого кошика їхня частка становить 16%. Споживачами молочної продукції є переважна більшість [31].

На рис. 3.1. розглянуто сегментацію ринку за видами продукції, %.

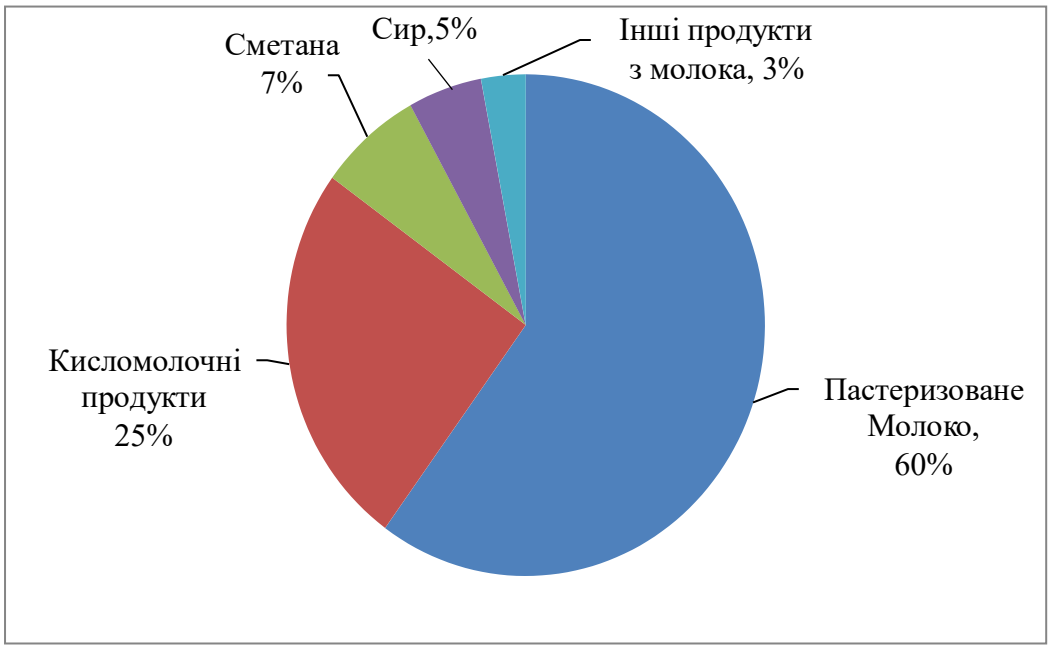

Рис. 3.1. Сегментація ринку з видів продукції з молока

Джерело: створено автором за даними опитування

Обов'язковою складовою раціону людини є сир. Сир – один із найбільш поживних та калорійних харчових продуктів. Поживна цінність його обумовлена високою концентрацією жиру та білку, наявністю незамінних амінокислот, вітамінів, солей кальцію та фосфору, необхідних для нормального розвитку організму людини.

Нині дослідження споживання цього виду продовольчого товару дуже актуально. У сучасних економічних умовах вітчизняний виробник має широкі можливості для захоплення внутрішнього ринку. Саме тому дослідження рівня

споживання сиру та сирних продуктів для вітчизняних товаровиробників є пріоритетним напрямом маркетингових досліджень.

Мета дослідження – аналіз споживання сиру та сирних продуктів українцями. Робота в рамках даного дослідження велася за декількома напрямками:

1. Визначення факторів, що впливають на вибір сиру та сирних продуктів.
2. Визначення переваг споживачів в упаковці, сортах та видах сиру та сирних продуктів.
3. Визначення середньої ціни за 1 кг, за якою споживачі купують сир та сирні продукти.

Під час проведення даного маркетингового дослідження використали такий метод збору інформації, як анкетування жителів Києва. Усього було опитано 100 осіб, 57,9% чоловіків та 42,1% жінок осіб із різних верств населення віком від 18 до 65 років.

Дані про найважливіші чинники, які впливають на вибір сиру, у опитаних жителів Києва представлені у рис. 3.2.

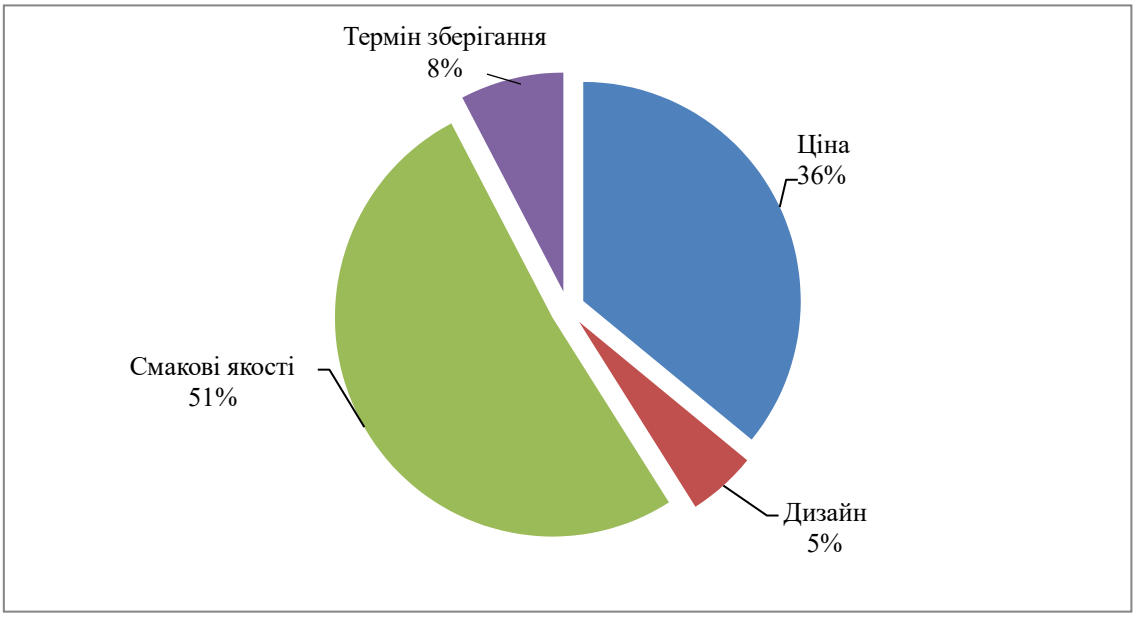

Рис. 3.2. Фактори, що впливають на вибір сиру, %

Джерело: створено автором за даними опитування

Жителі міста Києва в середньому купують сир та сирні вироби двічі-тричі на місяць. Даний варіант вказали 39,5% опитаних від їхньої загальної кількості. Також були і такі респонденти, які вказали, що купують сир раз на тиждень (18,4%). Слід зазначити, що 10,5% від загальної кількості опитаних зазначили, що купують сир, майже, кожного дня.

Для повної реалізації мети даного дослідження необхідно провести аналіз переваг жителів Києва в упаковці, сортах та видах сиру та сирних продуктів.

На рис. 3.3. наведено дані, що показують переваги жителів Києва у видах упаковки сиру, %.

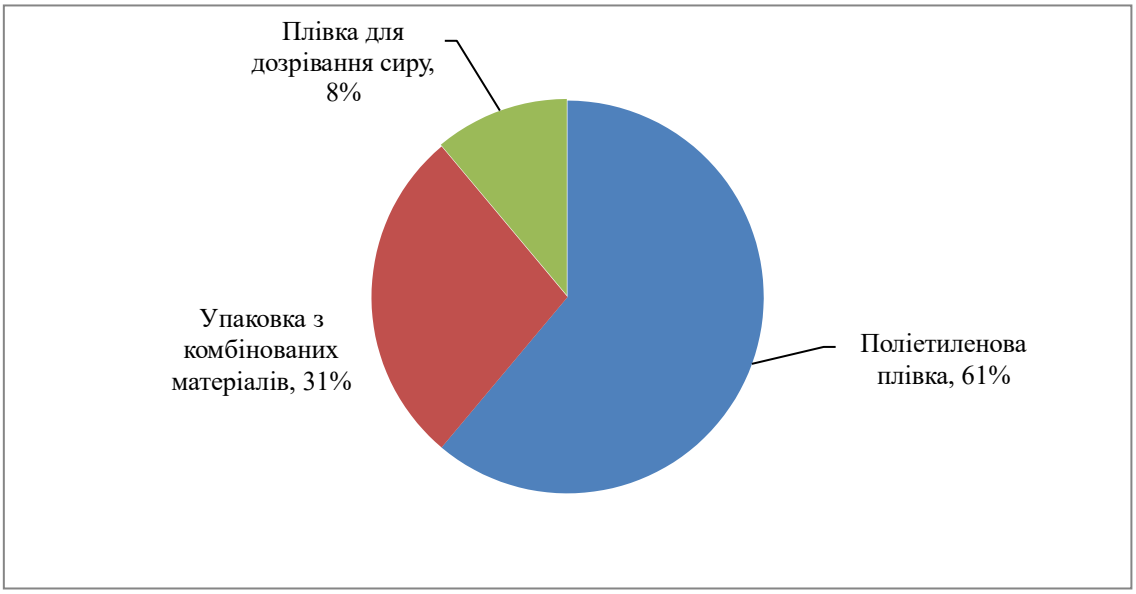

Рис. 3.3. Уподобання у видах упаковки

Джерело: створено автором за даними опитування

Вивчення переваг споживачів в упаковці сиру та сирних продуктів показало, що найкращою упаковкою сиру, для жителів Києва, виявилася проста поліетиленова плівка, в яку загортається продукт. Такий варіант відповіді зазначили 61,1% опитаних. Упаковці з комбінованих матеріалів віддали перевагу 30,9%, а сиру, запакованному в плівку для дозрівання, 8% респондентів.

На рис. 3.4. відображено дані, що показують переваги у виборі сортів сиру та сирних виробів, жителів м. Києва, %.

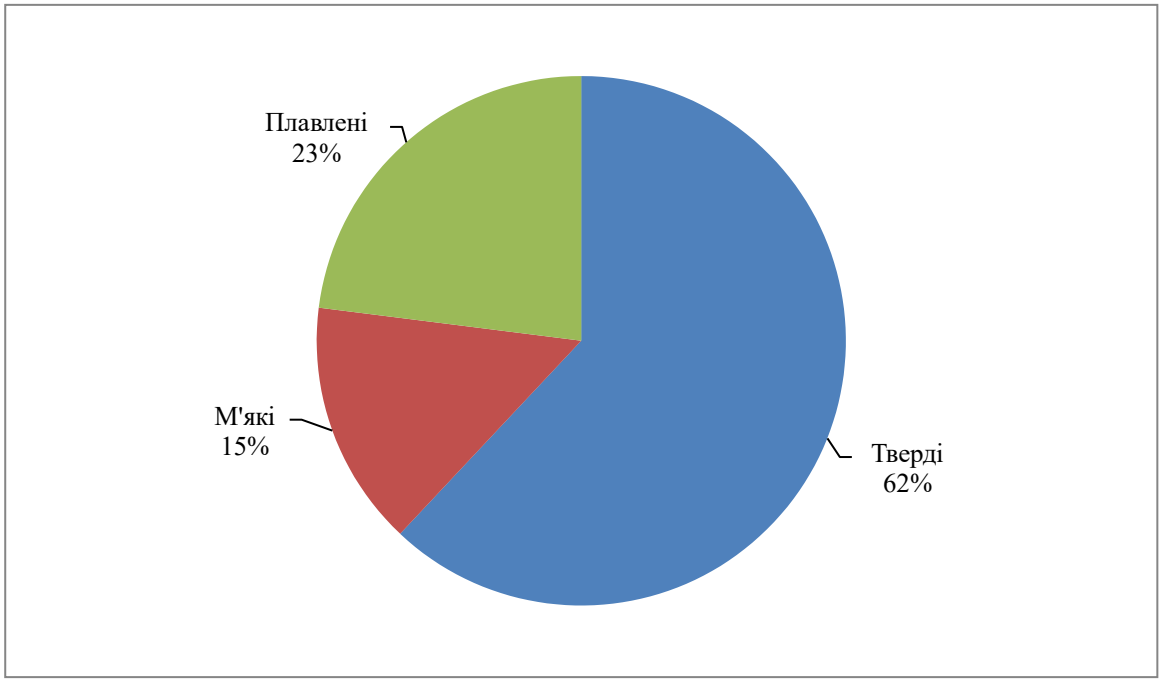

Рис. 3.4. Уподобання жителів Києва у сортах сиру

Джерело: створено автором за даними опитування

На київському ринку найбільш популярним, серед споживачів, є твердий сорт сиру. Йому віддають перевагу більша частина опитаних респондентів. У меншій мірі віддають свій вибір плавленим сирам. Ще меншу популярність мають м’які сири. Цьому сорту віддають перевагу практично сьома частина всіх опитаних жителів Києва.

Для досягнення поставленої мети дослідження необхідно вирішити ще кілька завдань. Однією з них є визначення середньої ціни за 1 кг, за якою жителі Києва готові були б придбати сир та сирні вироби.

Робота по даному напрямку показала, що середня ціна за 1 кг сиру, за якою опитувані його купують, виявилася в районі 250-350 грн. Цей варіант вказали 47% респондентів. До 250 грн. за 1 кг купують 25% опитаних. Від 350 до 450 грн. за 1 кг – 18%. Слід зазначити, що за ціною за 1 кг понад 450 грн. сир купують 10% респондентів.

На рис. 3.5 представлені дані про ціну за 1 кг, за якою респонденти купують сир та сирні вироби.

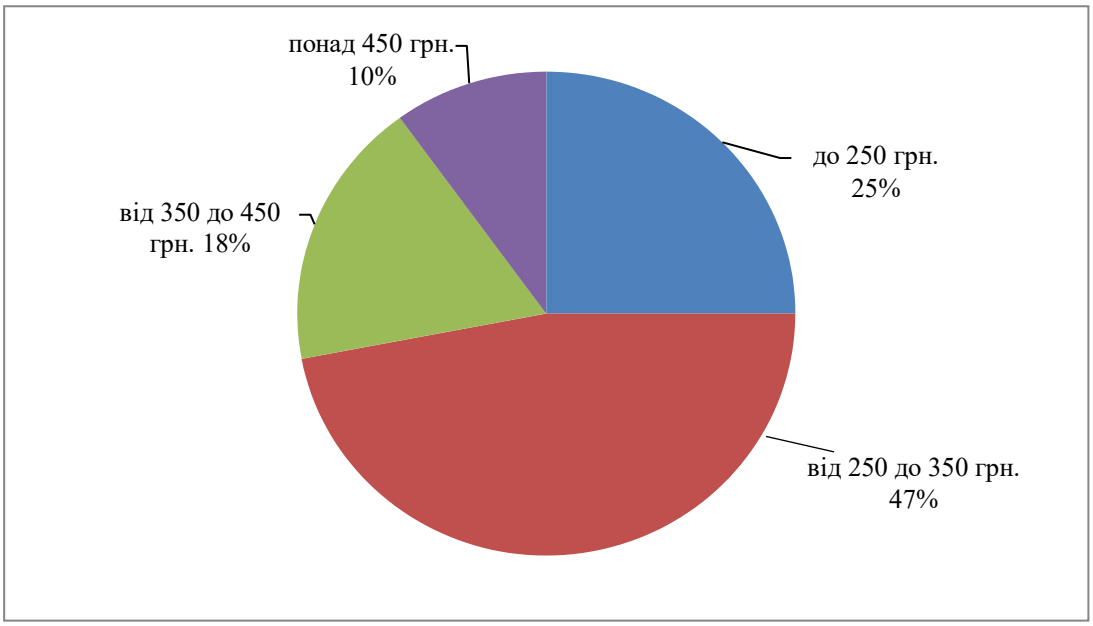

Рис. 3.5. Середня ціна за 1 кг сиру

Джерело: створено автором

Грамотне використання інформації, отриманої в результаті дослідження, дозволить ТОВ «Пирятинський сирзавод» більш обґрунтовано підходити до своєї асортиментної та цінової політики. Таким чином, проведене маркетингове дослідження та отримана в його ході інформація дозволить товаровиробникам захопити внутрішній ринок молочної продукції з найменшими витратами часу та коштів.

У цьому контексті, випуск плавленого сиру з додаванням лаванди може стати вдалим інвестиційним проєктом для ТОВ "Пирятинський сирзавод", який відкриє нові можливості для підприємства та принесе низку переваг.

1. Унікальність продукту та диференціація на ринку. Одним із ключових факторів успіху будь-якого нового продукту є його унікальність та здатність виділятися на ринку. Плавлений сир з лавандою є саме таким продуктом, який має всі шанси стати справжнім проривом у категорії плавлених сирів. Лаванда, відома своїм ніжним ароматом та приємним смаком. Вона додасть неповторного відтінку класичному плавленому сиру, створюючи абсолютно новий гастрономічний досвід для споживачів.

Інноваційна комбінація інгредієнтів дозволить ТОВ "Пирятинський сирзавод" зайняти унікальну нішу на ринку плавлених сирів та привернути

увагу споживачів, які шукають нові смакові відчуття. У світі, де диференціація продуктів стає все більш важливою, такий інноваційний підхід може стати ключовим фактором успіху та допоможе підприємству вирізнятися серед конкурентів.

2. Зростаючий попит на інноваційні продукти. Сучасні споживачі, особливо молодше покоління, все частіше шукають оригінальні та креативні продукти харчування, які виходять за рамки звичайного. Вони прагнуть нових смакових відчуттів, незвичних поєднань інгредієнтів та продуктів, які можуть розширити їх гастрономічний досвід. Плавлений сир з лавандою ідеально впишеться в цей тренд, пропонуючи споживачам щось абсолютно нове та неординарне.

Цей продукт може стати справжнім трендом, особливо серед споживачів, які цінують інновації та експериментують зі смаками. Крім того, плавлений сир з лавандою може також привабити прихильників здорового харчування, оскільки лаванда є натуральним інгредієнтом з низькою калорійністю та потенційними корисними властивостями для здоров’я.

3. Розширення асортименту та збільшення доходів. Успішний вихід на ринок з таким унікальним продуктом, як плавлений сир з лавандою, безсумнівно, призведе до зростання попиту та, як наслідок, збільшення доходів для підприємства. Споживачі завжди готові платити більше за високоякісні, інноваційні продукти, які привносять нові смакові враження та задовольняють їх бажання.

4. Підвищення іміджу та впізнаваності бренду. Успішний випуск інноваційного продукту, такого як плавлений сир з лавандою, матиме позитивний вплив на імідж та впізнаваність бренду ТОВ "Пирятинський сирзавод". Підприємство зможе позиціонувати себе як інноваційного та прогресивного виробника, який йде в ногу з часом та задовольняє мінливі смаки споживачів. Покупці завжди шукають виробників, які пропонують їм щось нове та захоплююче, і випуск плавленого сиру з новим, несподіваним

смаком може стати тим самим фактором, який змусить їх звернути увагу на ТОВ "Пирятинський сирзавод" та залишатися лояльними до його продукції.

Хоча на початковому етапі продаж нового продукту буде зосереджений на вітчизняному ринку, у разі успішного виходу плавленого сиру з лавандою на внутрішній ринок, цей продукт матиме значний експортний потенціал. Багато країн, особливо в Європі та Північній Америці, мають споживачів, які цінують інноваційні та екзотичні продукти харчування та готові сплачувати вищу ціну за такі унікальні смакові відчуття.

Експорт плавленого сиру з лавандою на ці ринки може стати додатковим джерелом доходів для ТОВ "Пирятинський сирзавод" та сприятиме зміцненню його позицій як глобального гравця на ринку молочної продукції.

Успіх нового продукту на ринку значною мірою залежить від ефективної маркетингової стратегії та методів просування. ТОВ "Пирятинський сирзавод" повинен розробити комплексний маркетинговий план, який охоплюватиме всі аспекти, починаючи від брендингу та упаковки продукту до каналів збуту та рекламних кампаній.

Важливо створити унікальні назву та упаковку, які підкреслюватимуть оригінальність та привабливість плавленого сиру з лавандою. Це допоможе виділитися на полицях магазинів та привернути увагу потенційних споживачів. Крім того, необхідно ретельно обрати канали збуту, які максимально відповідатимуть цільовій аудиторії продукту, наприклад, спеціалізовані гастрономічні магазини, делікатеси або навіть онлайн-платформи для продажів.

Основні характеристики нового продукту представлені у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Характеристики нового продукту

Характеристика	Значення
1	2
Назва	«Лавандер»
Вид продукції	Плавлений сир з добавками
Вид добавки	Лавандовий приварок

Продовження табл. 3.2

1	2
Вид тари	Пластмасовий стаканчик з алюмінієвою кришечкою
Об’єм упаковки, г	100
Якість	Відповідно до ДСТУ 4635:2006

Джерело: створено автором

Цей сир буде орієнтований для пошанувачів плавлених сирків, а нотки лаванди придадуть йому більш вишуканий та цікавий смак. Таке цікаве поєднання має привернути увагу споживача.

Розробка нового продукту у своєму життєвому циклі має 5 основних фаз, які характеризуються ініціацією, плануванням, виконанням і контролем та завершенням. Перелік основних робіт включає внесення ідеї про випуск нового продукту на розгляд, розробку концепції нового товару, безпосередньо розробку товару та початок комерційної реалізації. Завершується розробка виводом товару на ринок до потенційних покупців.

Більш детальний опис кожної фази розробки продукту, а також очікуваних результатів від кожного етапу, наведений у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Етапи розробки нового продукту

Ієрархія цілей	Зміст	Результат
1	2	3
Фаза 1.		
1.1. Пошук ідей про нові товари	Знаходження нової ідеї щодо розробки асортименту продукції	Винаходження ідеї «Лавандер»
1.2. Відбір ідей		
1.3.Розробка концепції нового товару		
Фаза 2. Оцінка перспектив виробництва і збуту.		
2.1. Розробка стратегії маркетингу	Дослідження перспектив та потенціалу збуту	Дослідження цільової аудиторії
2.2. Проведення економічного аналізу		
Фаза 3.Розробка товару.		
3.1.Проєктування товару	Створення нового товару	Розробка рецептури товару
3.2. Підбір назви		
3.3.Виготовлення зразку		

Продовження табл. 3.3

1	2	3
Фаза 4.Випробування у ринкових умовах	Проведення випробувань в умовах ринку	Дослідження органолептичних характеристик товару
Фаза 5. Початок виробничо-комерційної діяльності		
5.1.Розроблення плану виробництва нового товару	Розробка процесу виробництва	Виведення товару на ринок
5.2.Дослідження джерел постачання матеріалів та компонентів		
5.3. Вивід товару наринок		

Джерело: створено автором

3.2. Обґрунтування доцільності розробки нового продукту як першочергово заходу реалізації інвестиційної програми підприємства

Першочергово розрахуємо вартість нового обладнання у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Витрати на нове обладнання

Найменування	Сума, грн.
Ціна нового обладнання без ПДВ	900 000
Транспортні витрати (5% від ціни обладнання)	45 000
Заготівельно-складські витрати (1,5% від ціни обладнання)	13 500
Монтаж* (10% від ціни обладнання)	90 000
Вартість обладнання без ПДВ	1 048 500
Вартість обладнання з ПДВ	1 258 200

* послуги здійснюють сторонні організації, розмір витрат вказаний без урахування ПДВ (ПДВ розраховується окремо).

Джерело: створено автором

1 048 500 грн. = 1 048,5 тис. грн. – це нові капіталовкладення без ПДВ і це є приріст основних виробничих фондів. За цією сумою ставимо обладнання на баланс. З цієї суми починаємо нараховувати амортизацію.

Нова потокова лінія має виробничу потужність у 450 упаковок сиру по 100г на день, з урахуванням що коефіцієнт використання потужності становить 0,85. Отже, за рік дана лінія виробництва дасть підприємству 450*365=164250 упаковок сиру або 164,25 тис. упаковок сиру, тобто обсяги виробництва зростуть на 16,425т. Для визначення ж обсягу продукції у вартісному вираженні слід зробити калькуляцію витрат.

Розрахуємо потребу та вартість сировини для виготовлення 1 упаковки сиру. Оскільки при виробництві плавлених сирів можливі втрати, то для виготовлення 100 г сиру потрібно 102 г суміші. Сировина та матеріали, а також їх норма виробництва на 1 упаковку сиру наведені у таблицях 3.5 та 3.6.

Таблиця 3.5

Потреба та вартість сировини

Найменування сировини	Норма витрати на одиницю готової Продукції (100г), г	Ціна за кг, грн.	Сума витрат на 1 упаковку, грн.
Твердий сир	79	160	12,64
Вершкове масло	10	75	0,75
Молоко коров’яче незбиране	5	42	0,21
Сіль-розплавлювач	1,8	25	0,045
Сіль харчова	1,2	15	0,018
Лавандовий приварок	5	900	4,5
Разом			18,16

Джерело: створено автором

Таблиця 3.6

Потреба та вартість матеріалів

Найменування матеріалів	Норма витрати на одиницю готової Продукції (100г), шт.	Ціна за шт., грн.	Сума витрат на 1 упаковку, грн.
Стаканчики по 100гр	1	2,6	2,6
Алюмінієва фольга	1	1	1
Коробки 303х288х142 мм	0,02	24	0,48
Разом тара й тарні матеріали			4,08

Джерело: створено автором

Транспортно-заготівельні витрати дорівнюють 7% від вартості сировини: 18,16*0,07 = 1,27 грн. Отже, стаття «сировина та матеріали» становить 18,16+1,27+4,08 = 23,51 (грн.).

Розрахунок статті «паливо й енергія» на технологічні цілі наведено у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Паливо й енергія на технологічні цілі для 1 упаковки сиру «Лавандер»

Елементи витрат	Кількість витрат на 1 уп.	Ціна за одиницю	Сума, грн.
Електроенергія, кВт-год	1,5	6,1	9,15
Паливо, т	0,1	49	4,9
Разом			14,05

Джерело: створено автором

Знайдемо основну заробітну плату робітників, які працюють за погодинною системою оплати на потоковій лінії плавленого сиру «Лавандер» з добовою потужністю 450 упаковок. Дані для розрахунку наведені у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Виробничо-промисловий персонал потокової лінії для сиру «Лавандер»

Професія	Кількість робітників на зміну	Тарифний розряд	Годинна тарифна ставка, грн	Тривалість зміни, год.
Технолог	1	5	135	2
Лаборант	1	4	120	4
Оператор виробничої лінії	2	3	95	8
Укладальник	1	3	95	8

Джерело: складено автором.

Заробітна плата у наскрізних професій потокової лінії сиру «Лавандер» за 1 зміну:

(95*1 + 95*2)*8 + 120*1*4 + 135*1*2 = 2280 + 480 + 270 = 3030 грн. = =3,03 тис.грн.

Заробітна плата по потоковій лінії сиру «Лавандер» за рік:

3030 * 365 = 1 105 950 грн.= 1 105,95 тис.грн.

Розцінок заробітної плати на 1 упаковку сиру по потоковій лінії:

3030 / 450 = 6,73 грн/уп.

Далі обчислимо нарахування на заробітну плату, а саме, в даній ситуації, єдиний соціальний внесок – 22% від заробітної плати:

6,73 * 0,22 = 1,48 грн.

Розрахуємо річну амортизацію на нове обладнання, тобто приріст амортизації. Планується, що потокова лінія буде використовуватися 12 років, а потім буде розібрана на деталі, вартість яких буде становити 180 тис.грн, а витрати на розборку дорівнюватимуть 25 тис.грн.. Раніше було прописано, що амортизація буде нараховуватись з суми за якою нове обладнання поставлять на баланс, а саме 1 048,5 тис.грн. Отже, річний приріст амортизації буде становити:

(1 048,5 - (180 - 25)) / 12 = 74, 46 тис.грн., а якщо розділити цю суму на 164,25 тис. упаковок, які будуть виготовлені за рік на цьому обладнанні, то в 1 упаковці буде така амортизація:

74,46 / 164,25 = 0,45 грн.

Загальновиробничі витрати становлять 40% від основної заробітної плати, тобто: 6,73*0,4 = 2,7 грн.

Отже, виробнича собівартість 1 упаковки сиру «Лавандер» становить: 23,51 + 14,05 + 6,73 + 1,48 + 0,45 + 2,7 = 48,92 грн.

Адміністративні витрати становлять 10% від виробничої собівартості, тобто: 48,92*0,1 = 4,89 грн.

Витрати на збут становлять 15% від виробничої собівартості, тобто 48,92*0,15 = 7,34 грн.

Отже, розрахуємо повну собівартість 1 упаковки сиру «Лавандер» у таблиці 3.9.

Таблиця 3.9

Калькуляція витрат на виробництво плавленого сиру «Лавандер»

Статті витрат	Вартість 1 упаковки сиру, грн.
Сировина та матеріали	23,51
Паливо й енергія на технологічні цілі	14,05
Заробітна плата	6,73
Відрахування на соціальне страхування	1,48
Амортизація	0,45
Загальновиробничі витрати	2,7
Адміністративні витрати	4.89
Витрати на збут	7,34
Повні витрати на 1 упаковку	**61,15**

Джерело: створено автором

Отже, повні витрати на 1 упаковку плавленого сиру з лавандою становлять 61,15 грн. Очікувана рентабельність має становити 20% від повних витрат, отже ціна за 1 упаковку сиру «Лавандер» без ПДВ буде становити 61,15*1,2 = 73,38 грн, а з ПДВ – 73,38 * 1,2 = 88,06 грн.

Відтак продаж 164,25 тис. упаковок сиру, тобто річного обсягу виробництва, дозволить збільшити дохід підприємства на:

73,38 * 164 250 = 12 052, 67 тис.грн.

Представимо результати даних розрахунків у таблиці 3.10.

Таблиця 3.10

План продажів продукції

Показники	Значення
Випуск продукції за рік, тис.шт.	164,25
Вартість продукції, грн./од з ПДВ	88,06
Вартість продукції, грн./од без ПДВ	73,38
Загальний дохід, тис.грн.	12 052, 67

Джерело: створено автором

Обчислимо додатковий прибуток:

12 052,67 – 61,15*164,25 = 12 052,67 – 10 043,89 = 2 008,78 тис.грн.

Отже, річним чистим прибутком від випуску продукції проєкту «Лавандер», з врахуванням податку на прибуток (18%), буде:

2 008,78 – 2 008,78 * 0,18 = 2 008,78 – 361,58 = 1 647,2 тис.грн.

Таблиця 3.11

Результат від річного випуску проєкту «Лавандер», тис.грн.

Показники	Значення
Повні витрати на випуск	10 043,89
Дохід від випуску	12 052,67
Прибуток додатковий	2 008,78
Податок на прибуток	361,58
Чистий прибуток	1 647,2

Джерело: створено автором

Далі обчислимо необхідні інвестиційні витрати на поповнення оборотних коштів. Даний розрахунок здійснюється, оскільки за проєктом передбачається збільшення обсягу продукції на 16,425 тонн за базисною ціною без ПДВ 733,8 тис.грн/т. Вважаємо, що сума оборотних коштів підприємства повинна збільшуватись пропорційно до збільшення обсягу виробництва. За даними балансу середньорічна сума обігових коштів складала:

(113 022+122 293)/2=117 657,5 тис.грн.

За звітністю чистий дохід від реалізації продукції у базисному році склав 1 718 306 тис.грн. Цей приріст обсягу виробництва у вартісному вираженні становитиме:

733,8 * 16,425 = 12 052, 67 тис.грн.

Розрахуємо приріст оборотних коштів:

Δ Об = 117 657,5 : 1 718 306 * 12 052, 67 = 825,28 тис.грн.

Також зазначимо що ніяке обладнання не буде демонтовано, тому витрати на демонтаж та дохід від реалізації демонтованого обладнання дорівнюють 0.

Розрахуємо загальні інвестиційні витрати:

$ІВ_{заг}$= Вартість обладнання з ПДВ + Приріст оборотних коштів

$ІВ_{заг}$= 1 258,2 + 825,28 = 2 083,48 тис.грн

Наразі розглянемо те, що обсяг необхідних інвестиційних витрат складає 2 083,48 тис. грн. Чистий прибуток, а точніше збиток, підприємства в базисному періоді становить 38 588 тис.грн. Отже, у підприємства не буде достатньо коштів для фінансування проєкту, тому, з самого початку,

планувалось, що інвестиційна програма буде фінансуватись за рахунок кредиту.

Процент за кредит у банку (Ощадбанк) становить 9% річних, а повернення кредиту має відбуватися протягом 4 років щорічно рівними сумами.

Щорічний платіж = 2 083,48 / 4 роки = 520,87 тис. грн. / рік.

Розрахуємо платежі за процентами за кредит:

1 рік: 2 083,48 * 0,09 = 187,51 тис.грн.

2 рік: (2 083,48 – 520,87) * 0,09 = 140,64 тис.грн.

3 рік: (2 083,48 – 520,87 * 2) * 0,09 =93,76 тис.грн.

4 рік: (2 083,48 – 520,87 * 3) * 0,09 = 46,88 тис.грн.

Необхідно зрозуміти який індекс доходності у даного інвестиційного проєкту та як швидко окупиться інвестиція, за умови взяття кредиту. Для цього проведемо необхідні розрахунки.

Розрахуємо чистий грошовий потік:

ЧГП = Чистий річний прибуток від проєкту + Річна амортизація нового обладнання = 1 647,2 + 74,46 = 1 721,66 тис. грн.

Вважаємо, що обсяги виробництва будуть щорічно однакові, а, отже, відповідно рівними будуть щорічні чисті грошові потоки.

Розрахунок дисконтованих чистих грошових потоків при фінансуванні за рахунок кредиту зведемо в таблицю 3.12.

Таблиця 3.12

Розрахунок дисконтованих чистих грошових потоків проєкту при фінансуванні за рахунок кредиту, тис. грн.

Показники	Роки						Всього
	0	1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.ІВ	2083,48	-	-	-	-	-	2083,48
2.ЧГП	-	1 721,66	1 721,66	1 721,66	1 721,66	1 721,66	8 608,3
3.$К_д$	1	0,909	0,826	0,751	0,683	0,621	Х

Продовження табл. 3.12

1	2	3	4	5	6	7	8
4.Повернення кредиту	-	520,87	520,87	520,87	520,87	-	2 083.48
5.Сплата по процентах за кредит	-	187,51	140,64	93,76	46,88	-	468,8
6.ЧГП$_{\text{скоригований}}$ (2-4-5)	-	1013,28	1060,15	1 107,03	1153,91	1721,66	6056,03
7.ЧГП * $К_д$ (6*3)	-	921,07	875,68	831,38	788,12	1069,15	4485,4

Джерело: розраховано автором

Отже, розрахуємо чистий приведений дохід при інвестуванні із залученням кредитних коштів банку:

ЧПД = 4 485,4 – 2 083,48 = 2 401,92 тис. грн.

Чистий приведений дохід є більшим за нуль, тобто реальні вигоди від реалізації проєкту, навіть з виплатою кредиту, перевищують затрати на проєкт на 2 401,92 тис. грн.

Розрахуємо індекс (коефіцієнт) доходності:

ІД = 4 485,4 / 2 083,48 = 2,15

Тобто з 1 грн. інвестицій ми отримуємо 2,15 грн. дисконтованого чистого грошового потоку за весь період життєвого циклу проєкту. Індекс доходності більший одиниці. Інвестування є доцільним.

Також розрахуємо дисконтований та недисконтований період окупності:

а) недисконтований:

ПО$_{\text{недиск.}}$= Інвестиційний вклад / Чистий грошовий потік = 2083,48/1721,66= 1,21 років.

б) дисконтований:

ПО$_{\text{диск.}}$= Інвестиційний вклад / (Сума дисконтованих чистих грошових потоків / Життєвий цикл проєкту) = 2083,48 / (4485,4 / 5) = 2083,48 / 897,08 = 2,32 років.

Отже, недисконтований період окупності складає 1,21 років, а дисконтований період окупності – 2,32 років. І 1,21 років, і 2,32 років - менше 5 років. Отже, період окупності в межах життєвого циклу проєкту.

Тобто, за показниками чистого приведеного доходу, періоду окупності та індексу доходності проєкт можна рекомендувати до впровадження.

Також розрахуємо вплив проєкту на основні показники діяльності підприємства станом на перший рік впровадження проєкту:

1) чистий дохід від реалізованої продукції (проєкт):

1 718 306 + 12 052,67 = 1 730 358,67 тис.грн.

2) повні витрати (проєкт):

1 696 730 + 10 043,89 = 1 706 773,89 тис.грн.;

3) прибуток операційний (проєкт):

21 576 + 2 008,78 = 23 584,8 тис.грн.

4) чистий прибуток (проєкт):

-38 588 + 1 647,2 = -36 940,8 тис.грн.;

5) основні виробничі фонди:

- базис: (85 683 + 76 889) / 2 = 81 286 тис.грн.;
- проєкт: 81 286 + 1 048, 5 = 82 334,5 тис.грн.

6) середньорічна вартість активів:

- базис: (713 738 + 723 894) / 2 = 718 816 тис.грн.;
- проєкт: (713 738 + (723 894 + 825,28 + 1 048,5)) / 2 = = 719 752,89 тис.грн.

7) середньорічна вартість власного капіталу:

- базис: (191 813 + 152 851) / 2 = 172 332 тис.грн.;
- проєкт: 172 332 тис.грн. – цей проєкт не впливає на ВК

8) витрати на 1 грн. чистої виручки від реалізації продукції:

- базис: 1 696 730 / 1 718 306 * 100 = 98,74 коп.;
- проєкт: 1 706 733,89 / 1 730 358,67 * 100 = 98,64 коп.;

9) фондовіддача:

- базис: 1 718 306 / 81 286 = 21,14 грн./грн.;

- проєкт: 1 730 358,67 / 82 334,5 = 21,02 грн./грн.;

10) рентабельність продукції:

- базис: (21 576 – (57 287 – 53 275)) / 1 696 730 * 100 = 1,04%;
- проєкт: (23 584,78 – (57 287 – 53 275)) / 1 706 773,89 * 100 = 1,15%.

Результати зведемо у таблицю 3.13.

Таблиця 3.13.

Вплив проєкту на основні показники діяльності підприємства

Показники	Одиниця виміру	Базисний рік	Проєктний рік	Відхилення	
				абсолютне	%
Чистий дохід від реалізованої продукції	тис.грн.	1 718 306	1 730 358,67	12 052,67	0,7
Повні витрати	тис.грн.	1 696 730	1 706 773,89	10 043,89	0,59
Прибуток операційний	тис.грн.	21 576	23 584,78	2 008,78	9,31
Чистий прибуток (збиток)	тис.грн.	(38 588)	(36 940,8)	1 647,2	X
Середньорічна вартість основних виробничих фондів	тис.грн.	81 286	82 334,5	1 048,5	1,29
Середньорічна вартість активів	тис.грн.	718 816	719752,89	936,89	0,13
Середньорічна вартість власного капіталу	тис.грн.	172 332	172 332	0	0
Витрати на 1 грн. чистого доходу від реалізації	коп.	98,74	98,64	-0,1	-0,1
Фондовіддача	грн./грн.	21,14	21,02	-0,12	-0,99
Рентабельність продукції	%	1,04	1,15	0,11	X

Джерело: розраховано автором

Отже, чистий дохід від реалізованої продукції збільшився на 12 052,67тис.грн. або 0,7%. Незважаючи на зростання повних витрат на 10 043,89 тис.грн. або 0,59%, чистий прибуток зростає на 1 647,2 тис.грн., а витрати на 1 грн. чистої виручки від реалізації продукції зменшились на 0,1 коп. або 0,1%. Зростають фондовіддача та рентабельність продукції.

Відтак, основні показники діяльності покращуються, що є додатковим підтвердженням доцільності реалізації проєкту.

Захід має хороший вплив відносно усієї діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод», адже, до даного проєкту, спостерігались менші прибутки. Тому даний проєкт зроблено з метою залучення нових покупців та збільшення виробництва продукції, яка буде коштувати значно більше, ніж середньостатистичний продукт на ринку, що дасть можливість розширення цільової аудиторії.

Отже, розширення об'єму виробництва плавленого сиру «Лавандер» є привабливим інвестиційний вкладенням, що зможе значно підвищити прибутки підприємства, а за умови успішного входження та задоволення від реалізації продукції дистриб'ютором можна буде вводити продукцію з ще більш екзотичними та витонченими смаками, збільшувати партії та домовлятись за експорт товару, таким чином збільшуючи грошові надходження.

3.3. Управлінсько-організаційне забезпечення виконання інвестиційної програми підприємства та впровадження обґрунтованого заходу

Ефективна реалізація інвестиційної програми та впровадження нових проєктів вимагає ретельного управлінсько-організаційного забезпечення на всіх етапах їх виконання, що стосується розподілу повноважень та відповідальності між учасниками процесу, планування та контролю виконання робіт, забезпечення необхідними ресурсами, управління ризиками та змінами. Для успішного запуску нового продукту, плавленого сиру "Лавандер", на ТОВ "Пирятинський сирзавод" необхідно розробити комплексну систему управлінсько-організаційних заходів.

Для ефективного управління проєктом з впровадження нового продукту доцільно створити тимчасову проєктну групу, яка буде підпорядковуватися

безпосередньо генеральному директору підприємства. До складу групи повинні увійти представники різних відділів, задіяних у проєкті: виробництва, маркетингу, фінансів, постачання тощо.

Керівником проєктної групи доцільно призначити досвідченого менеджера з успішним досвідом управління проєктами. Його завданнями будуть загальна координація робіт, контроль виконання етапів, управління ризиками та змінами.

Розглянемо кожен етап проєкту. На самому початку, тобто на першій фазі, керівниками підприємства були встановлені реальні проблеми функціонування виробництва та були вивчені цілі та планові результати від прийняття інвестиційної програми. Надалі було прийнято рішення про придбання нового обладнання для виготовлення нового продукту.

На другій фазі відбувається пошук, відбір ідей та розробка концепції. Результатом фази є винаходження ідеї «Лавандер».

Третя фаза передбачає розробку маркетингової стратегії та проведення економічного аналізу. На даному етапі маркетологи та економісти підприємства досліджують перспективи та потенціали збуту нового товару, шляхом дослідження цільової аудиторії.

Під час четвертої фази співпрацюють відразу і маркетологи, які придумують влучну назву для товару, і технологи, які створюють рецептуру та виготовляють перші зразки нового продукту. На даному етапі дуже важливим є дует творчості та смаку, адже новий сир має закликати нових покупців до придбання його, ще до того як вони про нього дізнаються.

П’ята фаза полягає у випробовуванні сиру «Лавандер» у ринкових умовах та дослідженні його органолептичних характеристик. Від даного етапу залежить подальше існування проєкту, адже, за умови неприйняття споживачами нового продукту, не буде сенсу збільшувати обсяги його виробництва.

Шоста фаза має заключний етап для створення плавленого сиру «Лавандер», адже по її закінченню продукт буде випущенно на ринок. Саме

по результатам продажу сиру буде відомо чи потрібні ще більші інвестиції для купівлі додаткового обладнання.

Для кожного етапу мають бути визначені конкретні строки виконання, відповідальні особи та необхідні ресурси (фінансові, матеріальні, трудові). Графік виконання робіт доцільно представити у вигляді діаграми або іншого наочного інструменту планування.

Контроль виконання плану має здійснюватися на регулярних нарадах проєктної групи, де кожен відповідальний звітуватиме про поточний стан справ, проблеми та відхилення від графіку. За потреби мають вноситися коригування до плану та вживатися заходи для уникнення відставання.

Будь-який інвестиційний проєкт пов’язаний з певними ризиками, тому важливою складовою управлінсько-організаційного забезпечення є ідентифікація та мінімізація можливих ризиків. Для проєкту з впровадження нового продукту "Лавандер" основними ризиками можуть бути:

- Виробничі ризики (проблеми з налаштуванням обладнання, недостатня кваліфікація персоналу, збої у виробничому процесі)

- Маркетингові ризики (негативна реакція споживачів, недостатня ефективність просування, висока конкуренція)

- Фінансові ризики (перевитрати коштів, недостатні обсяги продажів, неплатоспроможність контрагентів)

- Ризики постачання (затримки, недостатня якість сировини та матеріалів).

У процесі реалізації будь-якого проєкту практично неминучо будуть виникати непередбачувані обставини, що вимагатимуть внесення змін до початкових планів. Тому важливою складовою управлінсько-організаційного забезпечення є система управління змінами.

Потрібно буде також визначити чіткий порядок ініціювання, обґрунтування, узгодження та імплементації змін до проєкту. Будь-які зміни повинні бути належним чином задокументовані та проаналізовані з точки зору їх впливу на кошторис, терміни, результати проєкту.

За необхідності можуть проводитися коригування планів, графіків робіт, бюджетів, переглядатися ризики. Управління змінами має здійснюватися централізовано керівником проєкту за погодженням з керівництвом підприємства.

Ефективне управлінсько-організаційне забезпечення є невід'ємною складовою успішної реалізації будь-якого інвестиційного проєкту, зокрема з впровадження нового продукту плавленого сиру "Лавандер" на ТОВ "Пирятинський сирзавод". Воно охоплює низку взаємопов'язаних процесів: формування організаційної структури та розподілу відповідальності, детальне планування та контроль виконання робіт, управління ризиками, забезпечення необхідними ресурсами, управління змінами, а також моніторинг та оперативне коригування за необхідності.

Висновки до розділу 3

В роботі розроблено інвестиційну програму підприємства на основі проблем, що були виявлені на підприємстві, та були запропоновані різні заходи для вирішення цих проблем. Надалі був обраний проєкт про придбання нової потокової лінії для виробництва нового продукту. Після маркетингового дослідження споживачів молочної продукції, був обраний випуск плавленого сиру з додаванням лаванди під назвою «Лавандер», що може стати дуже вдалим інвестиційним проєктом для ТОВ "Пирятинський сирзавод", який відкриє нові можливості для підприємства та принесе низку переваг.

В роботі обґрунтовано доцільність випуску плавленого сиру з додаванням лавандової приварки. Проаналізувавши результати розрахунків доцільності реалізації проєкту, можна зробити наступні висновки. Чистий приведений дохід при інвестуванні із залученням кредитних коштів, є більшим за нуль, а саме 2 401,92 тис.грн., тобто реальні вигоди від реалізації проєкту, навіть з виплатою кредиту, перевищують затрати на проєкт майже в два рази.

Розрахувавши індекс (коефіцієнт) доходності, що дорівнює 2,15, робимо висновок, що з 1 грн. інвестицій ми отримуємо 2,15 грн. дисконтованого чистого грошового потоку за весь період життєвого циклу проєкту. Також бачимо, що індекс доходності більший одиниці, тому інвестування є доцільним.

Недисконтований період окупності проєкту складає 1,21 років, а дисконтований період окупності – 2,32 років. І 1,21 років, і 2,32 років - менше 5 років. Отже, період окупності в межах життєвого циклу проєкту та є відносно невеликим терміном, що свідчить про високу ефективність проєкту.

Таким чином, всі показники ефективності інвестиційного проєкту мають позитивні значення та свідчать про доцільність його реалізації. Проєкт забезпечує прибутковість, високу рентабельність інвестицій, короткий термін окупності та перевищення вигід над витратами.

Ефективне управлінсько-організаційне забезпечення є невід’ємною складовою успішної реалізації будь-якого інвестиційного проєкту, зокрема з впровадження нового продукту плавленого сиру "Лавандер" на ТОВ "Пирятинський сирзавод". Воно охоплює низку взаємопов’язаних процесів: формування організаційної структури та розподілу відповідальності, детальне планування та контроль виконання робіт, управління ризиками, забезпечення необхідними ресурсами, управління змінами, а також моніторинг та оперативне коригування за необхідності.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Відповідно до мети та завдань роботи зробимо такі висновки.

1. У роботі наведено сутність інвестицій як вкладення капіталу з метою подальшого його збільшення. Виділено основні ознаки інвестицій: спрямованість на отримання прибутку чи досягнення іншого корисного ефекту; вкладення капіталу в різних формах; відстрочення результату інвестування в часі; ризикованість інвестицій. Охарактеризовано види інвестицій за різними класифікаційними ознаками: об’єктами вкладення, періодом інвестування, формами власності інвесторів тощо. Визначено роль та значення інвестицій для забезпечення економічного зростання підприємства, оновлення основних засобів, впровадження інновацій, підвищення конкурентоспроможності. Інвестиційну програму визначено як комплекс запланованих інвестиційних проєктів і заходів, які передбачається реалізувати в межах підприємства. Обґрунтовано необхідність формування інвестиційної програми для ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємства.

2. Розглянуто основні принципи формування інвестиційної програми, зокрема: відповідність інвестиційних цілей загальній стратегії розвитку підприємства; забезпечення високої прибутковості інвестиційних проєктів; оптимізація інвестиційного портфеля; забезпечення належного рівня інвестиційної безпеки; забезпечення ліквідності інвестицій тощо. Визначено основні етапи процесу формування інвестиційної програми: аналіз інвестиційного клімату та кон’юнктури інвестиційного ринку; оцінка інвестиційної привабливості об’єктів інвестування; пошук і формування інвестиційних пропозицій; відбір ефективних інвестиційних проєктів; формування інвестиційного портфеля; оцінка ефективності інвестиційного портфеля та інвестиційної програми.

3. Досліджено основні методичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційної програми підприємства. Зокрема, охарактеризовано методи

оцінки комерційної ефективності: період окупності інвестицій; чиста приведена вартість; індекс прибутковості; внутрішня норма дохідності. Наведено алгоритми розрахунку зазначених показників. Визначено переваги та недоліки різних методів оцінювання інвестиційних програм, обґрунтовано доцільність комплексного застосування кількох методів для об’єктивної оцінки.

4. В роботі проаналізовано стан молочної промисловості, до якої належить підприємство ТОВ «Пирятинський сирзавод». Визначено, що в Україні спостерігається зменшення виробництва молока. Однак, з різким зменшенням чисельності населення через міграцію та окупацію частини територій, внутрішній ринок став менш вимогливим до молочної продукції, ніж до початку конфлікту. Також платоспроможність українців наразі низька. Тому існуючого обсягу молока вистачає, щоб задовольнити потреби внутрішнього ринку.

5. Експорт сирів з України у 2023 році суттєво знизився, імпорт скоротився ще більшими темпами, що призвело до зменшення від’ємного торговельного сальдо. Проте Україна досі імпортує набагато більше сирів, ніж експортує, що може свідчити про недостатній внутрішній виробничий потенціал галузі для задоволення попиту на внутрішньому ринку. Імпортна структура сирів в Україну є достатньо концентрованою з переважанням постачань з Польщі, Німеччини та Нідерландів. Спостерігається чітка тенденція до суттєвого скорочення імпорту сирів в Україну з усіх основних країн-постачальників. Найбільше падіння імпорту сирів відбулося у 2023 році порівняно з 2022 роком. Можливими причинами скорочення імпорту є зниження купівельної спроможності населення через кризові явища, а також пошук альтернативних внутрішніх джерел постачання сирів.

6. В роботі було досліджено ТОВ «Пирятинський сирзавод». Визначено, що підприємство демонструвало позитивну динаміку виробництва та реалізації продукції, збільшення вартості активів та капіталу, зростання продуктивності праці. У 2022 році спостерігалося значне покращення всіх

показників рентабельності, що вказує на прибутковість діяльності. У 2023 році більшість показників рентабельності знову стали від'ємними, крім рентабельності майна та рентабельності власного капіталу, які залишилися позитивними, але значно зменшилися порівняно з 2022 роком. Найвищі показники рентабельності відзначені у 2022 році, що пов'язано з тимчасовими сприятливими факторами.

7. В роботі розроблено інвестиційну програму підприємства на основі проблем, що були виявлені на підприємстві, та були запропоновані різні заходи для вирішення цих проблем. Надалі був обраний проєкт про придбання нової потокової лінії для виробництва нового продукту. Після маркетингового дослідження споживачів молочної продукції, був обраний випуск плавленого сиру з додаванням лаванди під назвою «Лавандер», що може стати дуже вдалим інвестиційним проєктом для ТОВ "Пирятинський сирзавод", який відкриє нові можливості для підприємства та принесе низку переваг.

8. Обґрунтовано доцільність випуску плавленого сиру з додаванням лавандової приварки. Проаналізувавши результати розрахунків доцільності реалізації проєкту, можна зробити наступні висновки. Чистий приведений дохід при інвестуванні із залученням кредитних коштів, є більшим за нуль, а саме 2 401,92 тис.грн., тобто реальні вигоди від реалізації проєкту, навіть з виплатою кредиту, перевищують затрати на проєкт майже в два рази. Розрахувавши індекс (коефіцієнт) доходності, що дорівнює 2,15, робимо висновок, що з 1 грн. інвестицій ми отримуємо 2,15 грн. дисконтованого чистого грошового потоку за весь період життєвого циклу проєкту. Також бачимо, що індекс доходності більший одиниці, тому інвестування є доцільним. Недисконтований період окупності проєкту складає 1,21 років, а дисконтований період окупності – 2,32 років. І 1,21 років, і 2,32 років - менше 5 років. Отже, період окупності в межах життєвого циклу проєкту та є відносно невеликим терміном, що свідчить про високу ефективність проєкту. Чистий дохід від реалізованої продукції збільшився на 12 052,67 тис.грн. або 0,7%. Незважаючи на зростання повних витрат на 10 043,89 тис.грн. або 0,59%,

чистий прибуток зростає на 1 647,2 тис.грн., а витрати на 1 грн. чистої виручки від реалізації продукції зменшились на 0,1 коп. або 0,1%. Зростають фондовіддача та рентабельність продукції.

Відтак, основні показники діяльності покращуються, що є додатковим підтвердженням доцільності реалізації проєкту.

Таким чином, всі показники ефективності інвестиційного проєкту мають позитивні значення та свідчать про доцільність його реалізації. Проєкт забезпечує прибутковість, високу рентабельність інвестицій, короткий термін окупності та перевищення вигід над витратами.

9. Ефективне управлінсько-організаційне забезпечення є невід’ємною складовою успішної реалізації будь-якого інвестиційного проєкту, зокрема з придбання та встановлення нової потокової лінії для виробництва нового продукту - плавленого сиру "Лавандер" на ТОВ "Пирятинський сирзавод". Воно охоплює низку взаємопов’язаних процесів: формування організаційної структури та розподілу відповідальності, детальне планування та контроль виконання робіт, управління ризиками, забезпечення необхідними ресурсами, управління змінами, а також моніторинг та оперативне коригування за необхідності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєнко І. І. Інвестування: навч. посіб.; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 205 с.

2. Бестужева С. В., Козуб В. О. Формування та реалізація міжнародної інвестиційної стратегії підприємства: методичний аспект. Економічний простір. 2020. № 154. С. 16–20.

3. Бланк І.О., Гуляєва Н. М. Інвестиційний менеджмент: підруч. За заг. ред. А. А. Мазаракі. К.: КНТЕУ. 2021. 388 с.

4. Вагонова О. Г., Госалова С. В., Терехов Є. В. Сучасний стан інноваційної діяльності на промислових підприємствах України. Економічний вісник. 2020. № 3. С. 189-196.

5. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.

6. Вініченко І. І., Самілик, Т. М., Олексюк, В. О. Бізнес-процеси в теорії інвестиційної діяльності підприємств. Агросвіт.2021. № 18. С. 22-27. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/18_2021/4.pdf

7. Вітюк А.В. Розробка методу оцінювання доцільності й ефективності інвестування напрямів діяльності підприємств сільськогосподарського машинобудування. Проблеми економіки. 2019. № 1. С. 95—101

8. Войнаренко М.П., Бушовська Л.Б. Інвестиційна діяльність як об’єкт управління. Економіка: реалії часу. 2015. № 5(21). С. 40–44.

9. Гайдай Г.Г. Інвестиційний портфель як важлива складова інвестиційної стратегії. Вісник Національного транспортного університету. 2019. Вип. 2 (44). С. 48–55.

10. Галько Л. Р. Інвестиційна діяльність підприємства: стратегія і тактика управління. Економіка і суспільство. 2021. № 31. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/727/699

11. Германюк Н. В., Ткачук О. М. Сучасне удосконалення інноваційної діяльності підприємства. Економіка і організація управління. 2020. № 4 (40). С. 91–93.

12. Гладій М. Р., Просович О. Сучасний стан та перспективи розвитку молочної галузі України. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Проблеми економіки та управління. 2022. № 2 (10). 6. С. 20–31. URL: https://doi.org/10.23939/semi2022.02.020.

13. Голян, В.А. та Лучечко, Ю.М. Капітальні вкладення в економіку України: стимулювання залучення інвестиційних потоків у сферу переробки сільськогосподарської сировини. *Економіка та держава*. 2019. № 1. С. 15– 22.

14. Гребенюк Н. П., Калашников Ю. М., Гурова О. О. Ефективне управління інвестиційною діяльністю підприємства в умовах воєнного стану. Економіка та держава. 2020. С. 43–46.

15. Грушко В.І., Данілов О.Д., Івашин Г.М., Інвестування: Навчальний посібник. Ірпінь, 2021. 377 с.

16. Гук, О. В., Мохонько, Г. А., Шендерівська, Л. П. Тенденції інвестування в Україні. Економіка та суспільство. 2021. № 29. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/577

17. Гуляєва Н.М. Стратегічне моделювання інвестиційної діяльності підприємств. Фінанси України. 2020. №1. С. 55.

18. Гуторов О. І., Ярута М. Ю, Сисоєва С. І. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник. Харків: Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, 2019. 227 с.

19. Державна підтримка українського експорту. URL: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/eksport/

20. Дідур К. М. Сутність, класифікація й структура інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2022. № 9-10. С. 30–37.

21. Дорошенко Т. В. Сутність інвестицій як економічної категорії./ Фінанси України. 2020. № 11. С. 114–118.

22. Доуртмес П.О. Теоретико-методичне забезпечення оцінювання інвестиційно-інноваційної діяльності промислового підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук. Харків, 2018. 21 с.

23. Інвестиційна активність підприємств з виробництва продукції з високою доданою вартістю в умовах обмежених ринків: парадигма та механізми забезпечення : монографія. Ред. Н.Ю. Брюховецька, І.П. Булєєв та ін.; НАН України, Ін-т економіки промисловості. Київ, 2019. 388 с.

24. Караван, Н. А. Класифікація інвестицій та обґрунтування вибору критеріїв їх ефективності. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 1, 13–17.

25. Каут О.В., Дунайчук С.М. Аналіз типових інвестиційних стратегій промислових підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 7. С. 20–24.

26. Кваско А. В., Шендерівська Л. П. Ефективність операційної діяльності підприємства та її оцінювання. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2022. №46. С. 16-22.

27. Крамаренко К. М. Формування механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства. Приазовський економічний вісник. 2020. Вип. 1 (18). С. 104-108.

28. Лошенюк О.В., Мурована Т.О. Ризики ведення бізнесу в умовах воєнного стану та шляхи їх подолання. Ефективна економіка. 2023. №2. URL: https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1166

29. Мельникова В. А., Олешкевич С. І. Особливості сучасного інвестиційного клімату України, шляхи та способи його покращення. Інновації та підприємництво як основа економічного зростання країни. 2020. № 3. С. 186–188.

30. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7). Звіт про рух грошових коштів: Міжнародний документ від 01.01.2012

31. Молочний експорт: виклики глобалізації та можливості лібералізації торгівлі між Україною та ЄС. СМПУ. URL: https://uadairy.com/molochnyj-eksport-vyklyky-globalizacziyi-ta-mozhlyvosti-liberalizacziyi-torgivli-mizh-ukrayinoyu-ta-yes/

32. Небрат В.В., Корніяка О.В. Особливості механізмів капіталоутворення та інвестування в Україні як чинник фінансових ризиків в умовах війни та післявоєнного періоду. Грааль науки. 2022. № 16. С. 31–34. DOI: https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.06.2022.001.

33. Нкайа Б.Ж., Ларка М.І. Роль і значення інвестицій в діяльності підприємств. Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність. «Фор-вард–2016». 7 Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених. 27 грудня 2016 р. Харків: НТУ «ХПІ», 2016. С. 155–156.

34. Новини галузі. Асоціація виробників молока. URL: http://avm-ua.org/uk

35. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua/

36. Офіційний сайт ТОВ «Пирятинський сирзавод». URL: https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/piryatinskij-sirzavod/

37. Пересада А.А. Інвестиційне кредитування. Навчальний посібник. К., 2002. 272 с.

38. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17

39. Положення «стандарт» бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07 лют. 2013 р.

40. Положення «стандарт» бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 87 від 13.03.1999

41. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.12.2017р. №1560-XII (зі змінами і доповненнями). URL: http: // zakon.rada.gov.ua

42. Рогач О.І. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій: підручник для вузів. К. Либідь. 2019 718 с.

43. Сімкова Т.О., Байда О.К. Формування системи управління інвестиційною діяльністю підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/121.pdf.

44. Скотнікова Л.П., Угрімова І.В. Роль інвестиційної стратегії у розвитку підприємства. Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». 2018. № 19 (1295). С. 19–22.

45. Стахурська С. А. Формування інвестиційної стратегії в контексті змін в організації. Економіка та суспільство. 2022. Вип. № 41. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1558/1499

46. Стахурська С. В. Дослідження ринку молочної продукції України. Журнал стратегічних економічних досліджень. 2023. № 2 (13). С. 102-109.

47. Україна скоротила експорт молочних продуктів на 4% в 2023 році. ABM. URL: https://www.avm-ua.org/uk/post/ukraina-skorotila-eksport-molocnih-produktiv-na-4-v-2023-roci

48. Федоров І. О., Нежива М. О. Інвестиційний аудит у забезпеченні розвитку підприємств суспільного інтересу. Бізнес Інформ. 2023. №8. С. 205–210. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-8-205-210

49. Чагаровський В. П. Молочна галузь України та її майбутнє через 10 років: проблеми, національна програма розвитку та державна підтримка. 2020. URL: https://agropolit.com/blog/412-molochna-galuz-ukrayini-ta-yiyimaybutnye-cherez-10-rokiv-probleminatsionalna-programa-rozvitku-ta-derjavnapidtrimka.

50. Шевченко Ю. А. Інвестиційна поведінка ТНК у глобальному турбулентному середовищі : дис. … канд. екон. наук: 08.00.02. Київ, 2020. 398 с.

51. Шепиленко В. Ю. Інвестиційна складова діяльності підприємства. Проблеми системного підходу в економіці. 2022. Вип. 2(88). С. 91–96.

52. Щерба А. О. Підходи до визначення інвестицій та інвестиційної активності підприємств. Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку. 2016. С. 160-174.

53. IFCN Dairy Research Network. DATA SERVICES AND PRODUCT LIST 2024. URL: https://ifcndairy.org/wp-content/uploads/2023/07/IFCN-ProdList-2024-spread.pdf

54. Keynes J. Mn. The General Theory of Employment, Interest and Mone. Kindle Edition : Digital Fire. 2022. 434 p.

55. United States Department of Agriculture. Milk Production. National. 2024-02-01. URL: https://data.nass.usda.gov

ДОДАТКИ

Додаток А.1

Баланс (звіт про фінансовий стан) ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021 р.

			КОДИ
		Дата	01.01.2022
Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"	**за ЄДРПОУ**	00446865
Територія	Полтавська обл.	**за КАТОТТГ**	UA5304000000 0081308
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	**за КОПФГ**	240
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	**за КВЕД**	10.51

Середня кількість працівників: 610
Адреса, телефон: 37000 м. Пирятин, вул. Сумська, буд. 1, (05358) 2-86-57 (05358) 2-85-37
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2021 р.
Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 200	2 146
первісна вартість	1001	7 454	8 379
накопичена амортизація	1002	(5 254)	(6 233)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	96 995	98 612
первісна вартість	1011	296 418	314 951
знос	1012	(199 423)	(216 339)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	3 846	2 687

Усього за розділом I	1095	103 041	103 445
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	142 425	263 317
Виробничі запаси	1101	25 181	28 628
Незавершене виробництво	1102	15 369	14 116
Готова продукція	1103	101 529	220 463
Товари	1104	346	110
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	96 960	100 643
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	9 053	17 227
з бюджетом	1135	13 108	6 814
у тому числі з податку на прибуток	1136	2 801	0
з нарахованих доходів	1140	4	2
із внутрішніх розрахунків	1145	41 207	92 810
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 765	2 110
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	89 403	40 871
Готівка	1166	142	163
Рахунки в банках	1167	89 261	40 708
Витрати майбутніх періодів	1170	77	93
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	4 321	2 545
Усього за розділом II	1195	399 323	526 432
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	502 364	629 877

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	49	28
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	2 507	2 507
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	106 352	62 845
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0

Усього за розділом I	1495	122 258	78 730
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	89 329	102 921
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	89 329	102 921
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	93 424	83 514
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	696	306
товари, роботи, послуги	1615	79 426	91 004
розрахунками з бюджетом	1620	1 134	1 077
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	1 092	1 021
розрахунками з оплати праці	1630	3 900	3 828
одержаними авансами	1635	3 590	413
розрахунками з учасниками	1640	3	3
із внутрішніх розрахунків	1645	97 363	255 896
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	7 386	7 984
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2 763	3 180
Усього за розділом III	1695	290 777	448 226
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	502 364	629 877

Керівник Бартошак Володимир Анатолійович

Головний бухгалтер Бриж аха Тетяна Борисівна

Додаток А.2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2021 р.

			КОДИ
		Дата	01.01.2022
Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"	**за ЄДРПОУ**	00446865

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік
Форма №2
I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 404 740	1 371 020
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 340 406)	(1 242 015)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	64 334	129 005
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	25 298	19 355
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0

Адміністративні витрати	2130	(18 394)	(18 152)
Витрати на збут	2150	(50 276)	(47 107)
Інші операційні витрати	2180	(34 376)	(18 872)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	64 229
збиток	2195	(13 414)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2 063	1 306

Інші доходи	2240	5 031	84
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(31 010)	(27 995)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(4 927)	(22)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	37 602
збиток	2295	(42 257)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	37 602
збиток	2355	(42 257)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	-21	-21
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-21	-21
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-21	-21
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-42 278	37 581

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 296 969	1 130 194
Витрати на оплату праці	2505	78 129	72 072
Відрахування на соціальні заходи	2510	18 681	16 377
Амортизація	2515	23 529	30 098
Інші операційні витрати	2520	75 576	60 657
Разом	2550	1 492 884	1 309 398

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,000000	0,000000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник Бартошак Володимир Анатолійович

Головний бухгалтер Брижаха Тетяна Борисівна

Додаток Б.1

Баланс (звіт про фінансовий стан) ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022 р.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2023	01	01
Підприємство **Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"**	за ЄДРПОУ	00446865		
Територія ПОЛТАВСЬКА	за КАТОТТГ [1]	UA53040090010096696		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КВЕД	10.51		
Середня кількість працівників [2] 588				
Адреса, телефон вулиця Сумська, буд. 1, м. ПИРЯТИН, ЛУБЕНСЬКИЙ РАЙОН, ПОЛТАВСЬКА обл., 37000, Україна	28657			

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 146	983
первісна вартість	1001	8 379	8 385
накопичена амортизація	1002	6 233	7 402
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	98 612	85 683
первісна вартість	1011	314 951	323 315
знос	1012	216 339	237 632
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-

Інші необоротні активи	1090	2 687	21 059
Усього за розділом I	**1095**	**103 445**	**107 725**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	263 317	207 823
виробничі запаси	1101	28 628	49 441
незавершене виробництво	1102	14 116	3 730
готова продукція	1103	220 463	154 405
товари	1104	110	247
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	100 643	156 834
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	17 227	8 006
з бюджетом	1135	6 814	4 055
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	2	18
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	92 810	110 861
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 110	1 122
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	40 871	113 022
готівка	1166	163	112
рахунки в банках	1167	40 708	112 910
Витрати майбутніх періодів	1170	93	142
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	2 545	4 130
Усього за розділом II	**1195**	**526 432**	**606 013**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	**629 877**	**713 738**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	28	7
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	2 507	2 507
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	62 845	175 949
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**78 730**	**191 813**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	102 921	184 595
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**102 921**	**184 595**

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	83 514	62 336
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	306	3 141
товари, роботи, послуги	1615	91 004	70 364
розрахунками з бюджетом	1620	1 077	3 738
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	2 392
розрахунками зі страхування	1625	1 021	1 464
розрахунками з оплати праці	1630	3 828	5 003
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	413	444
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	255 896	175 517
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	7 984	10 509
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 180	4 811
Усього за розділом III	**1695**	**448 226**	**337 330**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	-	-
Баланс	**1900**	**629 877**	**713 738**

Керівник **Бартошак Володимир Анатолійович**

Головний бухгалтер **Брижаха Тетяна Борисівна**

[1] Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

[2] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»
28.04.23

Додаток Б.2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2022 р.

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2023	01	01
Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"	за ЄДРПОУ	00446865		

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 753 605	1 404 740
Чисті зароблені страхові премії	*2010*	-	-
премії підписані, валова сума	*2011*	-	-
премії, передані у перестрахування	*2012*	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(1 526 469)	(1 340 406)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	-	-
Валовий: прибуток	2090	227 136	64 334
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*	-	-
Інші операційні доходи	2120	80 013	25 298
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*	-	-

дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*	-	-
Адміністративні витрати	2130	(20 642)	(18 394)
Витрати на збут	2150	(70 542)	(50 276)
Інші операційні витрати	2180	(55 708)	(34 376)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	160 257	-
збиток	2195	(-)	(13 414)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	746	2 063
Інші доходи	2240	5 063	5 031
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*	-	-
Фінансові витрати	2250	(38 557)	(31 010)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(5 086)	(4 927)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*	-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	122 423	-
збиток	2295	(-)	(42 257)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(8 875)	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	113 548	-
збиток	2355	(-)	(42 257)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(21)	(21)
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	(21)	(21)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	(21)	(21)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	113 527	(42 278)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 335 940	1 296 969
Витрати на оплату праці	2505	86 170	78 129
Відрахування на соціальні заходи	2510	21 884	18 681
Амортизація	2515	25 989	23 529
Інші операційні витрати	2520	91 388	75 576
Разом	**2550**	1 561 371	1 492 884

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник Бартошак Володимир Анатолійович

Головний бухгалтер Брижаха Тетяна Борисівна

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ідентифікаційний код 00446865 "ПИРЯТИНСЬКИЙ ЦУКРОЗАВОД" МІСТО ПИРЯТИН УКРАЇНА, ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»
28.04.23 Гончік В.В.

Додаток В.1

Баланс (звіт про фінансовий стан) ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2023 р.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2024	01	01
Підприємство **Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"**	за ЄДРПОУ	00446865		
Територія ПОЛТАВСЬКА	за КАТОТТГ [1]	UA53040090010096696		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КВЕД	10.51		
Середня кількість працівників [2] 559				
Адреса, телефон вулиця Сумська, буд. 1, м. ПИРЯТИН, ЛУБЕНСЬКИЙ РАЙОН, ПОЛТАВСЬКА обл., 37000, Україна	28657			

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), групові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	983	272
первісна вартість	1001	8 385	8 442
накопичена амортизація	1002	7 402	8 170
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	85 683	76 889
первісна вартість	1011	323 315	339 601
знос	1012	237 632	262 712
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	21 059	19 008
Усього за розділом I	**1095**	**107 725**	**96 169**

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	207 823	236 952
виробничі запаси	1101	49 441	44 895
незавершене виробництво	1102	3 730	7 327
готова продукція	1103	154 405	184 537
товари	1104	247	193
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	156 834	167 861
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8 006	7 880
з бюджетом	1135	4 055	10 984
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	260
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	18	25
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	110 861	80 025
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 122	129
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	113 022	122 293
готівка	1166	112	43
рахунки в банках	1167	112 910	122 250
Витрати майбутніх періодів	1170	142	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 130	1 576
Усього за розділом II	**1195**	**606 013**	**627 725**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	**713 738**	**723 894**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	7	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	2 507	2 507
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	175 949	136 994
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**191 813**	**152 851**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	184 595	180 255
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**184 595**	**180 255**

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	62 336	139
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	3 141	4 017
товари, роботи, послуги	1615	70 364	85 983
розрахунками з бюджетом	1620	3 738	1 632
у тому числі з податку на прибуток	1621	2 392	-
розрахунками зі страхування	1625	1 464	1 525
розрахунками з оплати праці	1630	5 003	5 690
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	444	3 647
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	3	3
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	175 517	270 787
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	10 509	11 330
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	4 811	6 035
Усього за розділом III	**1695**	**337 330**	**390 788**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	**1900**	**713 738**	**723 894**

Керівник **Бартошак Володимир Анатолійович**

Головний бухгалтер **Брижаха Тетяна Борисівна**

[1] Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

[2] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ПРИЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД" 00446865

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Юрау Україна»
26.04.24 /Устік В.В./

Додаток В.2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2023 р.

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2024	01	01
Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Пирятинський сирзавод"	за ЄДРПОУ	00446865		

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 718 306	1 753 605
Чисті зароблені страхові премії	*2010*	-	-
премії підписані, валова сума	*2011*	-	-
премії, передані у перестрахування	*2012*	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(1 600 742)	(1 526 469)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	-	-
Валовий: прибуток	2090	117 564	227 136
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*	-	-
Інші операційні доходи	2120	57 287	80 013
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*	-	-

дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*	-	-
Адміністративні витрати	2130	(22 384)	(20 642)
Витрати на збут	2150	(77 616)	(70 542)
Інші операційні витрати	2180	(53 275)	(55 708)
у тому числі: *витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю*	*2181*	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	21 576	160 257
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 181	746
Інші доходи	2240	186	5 063
у тому числі: *дохід від благодійної допомоги*	*2241*	-	-
Фінансові витрати	2250	(61 530)	(38 557)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(1)	(5 086)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	-	122 423
збиток	2295	(38 588)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	(8 875)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	-	113 548
збиток	2355	(38 588)	(-)

П. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(7)	(21)
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	(7)	(21)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	(7)	(21)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	(38 595)	113 527

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 488 213	1 335 940
Витрати на оплату праці	2505	102 205	86 170
Відрахування на соціальні заходи	2510	20 906	21 884
Амортизація	2515	30 831	25 989
Інші операційні витрати	2520	96 959	91 388
Разом	**2550**	1 739 114	1 561 371

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник Бартошак Володимир Анатолійович

Головний бухгалтер Брижаха Тетяна Борисівна

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ІДЕНТИФІКАЦІЙНИЙ КОД 00446865 "ПИРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД" УКРАЇНА, ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ, МІСТО ПИРЯТИН

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ ТОВ АК «Кроу Україна»

26.04.24